

EIROPAS SAVIENĪBAS
TIESA

GADA APSKATS

2021. GADA ZIŅOJUMS

Eiropas Savienības Tiesa
ir Savienības tiesību
ievērošanas garants.

2021. gada ziņojums

Gada apskats

Saturs

Priekšsēdētāja priekšvārds	4
-----------------------------------	---

1 2021. gads īsumā

A Gads attēlos	10
B Gads skaitļos	28

2 Tiesvedības darbība

A Atskats uz gada nozīmīgākajiem spriedumiem	34
B Galvenie skaitliskie rādītāji par tiesvedības darbību	72
Tiesas locekļi	77
Vispārējās tiesas locekļi	85

3 Jauna posma aizsākums iestādes vēsturē

A Tiesas sekretāra ievadvārdi	92
FOKUSS <i>EUnited in Riga</i> : ģipša tiesu dialogs vienotai Eiropai	96
FOKUSS Tiesnešu forums – unikāla iespēja tikties un apmainīties ar viedokļiem	98
FOKUSS Sabiedriskās attiecības	100

4 Videi draudzīga iestāde

5 Skats nākotnē

6 Palieciet ar mums!

Priekšsēdētāja priekšvārds

2021. gadā Tiesai un tās darbiniekiem nepārtraukti nācās saskarties ar sanitārajiem pasākumiem un ierobežojumiem, kuru mērķis bija apturēt vairākus Covid-19 pandēmijas viļņus. Neraugoties uz to, Tiesas darbinieki ir spējuši nerimstoši strādāt Eiropas tiesiskuma labā, izmantojot pieredzi un jauna veida rutīnu, kas, izmantojot attālinātā darba un saziņas metodes, tika apgūtas jau kopš pandēmijas sākuma 2020. gadā. Šajā kontekstā iestāde var lepoties ar to, ka centieni izstrādāt un ieviest videokonferenču sistēmu, kas ļautu attālināti abās tiesās noturēt tiesas sēdes ar sinhrono tulkošanu, ir vainagojušies ar Eiropas ombuda piešķirto Labas pārvaldības balvu par izcilību inovācijas un pārveides jomā.

2021. gads ir zīmīgs arī ar ievērojamu Tiesas sastāva daļēju atjaunošanu – tajā ir deviņi jauni locekļi. Mani kolēģi mani pagodināja, izrādot uzticību un atkārtoti ievēlot mani par priekšsēdētāju, savukārt tiesnesis *L. Bay Larsen* tika ievēlēts par priekšsēdētāja vietnieku pēc tam, kad amatu atstāja *R. Silva de Lapuerta*. Arī Vispārējā tiesa šajā pašā gadā savā pulkā uzņēma piecus jaunus tiesnešus.

Šajā gadā palielinājās abās tiesās ierosināto lietu skaits (1720 lietas 2021. gadā salīdzinājumā ar 1584 lietām 2020. gadā), kā arī pabeigto lietu skaits (1723 lietas 2021. gadā salīdzinājumā ar 1540 lietām 2020. gadā). Pieņemto nolēmumu daudzveidība un ietekme gan tiesiskuma, gan vides, personas datu aizsardzības, sociālās aizsardzības, kā arī atbalsta, kas tika piešķirts veselības krīzes kontekstā, jomās ir apliecinājums tam, cik lielā mērā iestādes darbs ir mūsdienu realitātes centrā un konkrēti ietekmē Eiropas Savienības pilsoņu un uzņēmumu dzīvi. Šie secinājumi ir pamats vairākiem uzdevumiem.

Pirmkārt, šī realitāte prasa, lai Tiesa stiprinātu tuvināšanos pilsoņiem, veicinot lielāku tās darbības pārredzamību. Šim nolūkam tiek īstenots projekts, lai eksperimentālā kārtā pārraidītu virspalātas tiesas sēdes mutvārdu paskaidrojumu uzklaušanās, izmantojot tīmekļa straumēšanu. Digitālais uzplaukums bija galvenais faktors, lai Tiesa spētu teicami tikt galā ar veselības krīzi un reaģēt uz pārvietošanās ierobežojumiem pandēmijas dēļ. Attīstoties tehniskajai zinātnībai, mēs pieredzējam to, kā tiek pārvarēta digitālā barjera – situācija ir mainījusies. Tāpēc ir pienācis laiks, lai, pateicoties šiem tehnoloģijas un sociālajiem sasniegumiem, Tiesa kļūtu pieejama visai Eiropai.

Otrkārt, iestāde turpinās risināt jautājumu par to, kā panākt darba apjoma līdzsvarošanu starp Tiesu, kuras sastāvā ir viens tiesnesis no katras dalībvalsts, un Vispārējo tiesu, kurā kopš septembra ir divi tiesneši no katras dalībvalsts.

Treškārt, ir vērojama plaši izplatīta tendence apstrīdēt tiesu nolēmumu saistošo spēku un – atsevišķās dalībvalstīs – apšaubīt Eiropas integrācijas projektu, kā arī tā vērtības un pamatprincipus. Šī tendence liek nemītīgi rūpēties par Tiesas nolēmumu kvalitāti, to izskaidrošanu sabiedrībai un tās darbības pārredzamību. Tas nepieciešams pareizai Eiropas justīcijas uztverei un sapratnei, proti, kā tādai, kas jebkādos apstākļos kalpo vienīgi tiesiskuma ievērošanai.

Tādējādi mūsu iestādei ir jāmācās no pieredzes, kas gūta, reaģējot uz pandēmiju, un ilgtermiņā jāapvieno sasniegtais tās darbībā un attiecībās ar valstu tiesnešiem sabiedriskās domas kontekstā visā Savienībā. Tieši šiem mērķiem 2022. gads, kas ir Tiesas 70. gadadienas svinību gads, tiks veltīts, īstenojot dažādus projektus, kā arī rīkojot pasākumus un aktivitātes.

Koen Lenaerts

Eiropas Savienības Tiesas priekšsēdētājs

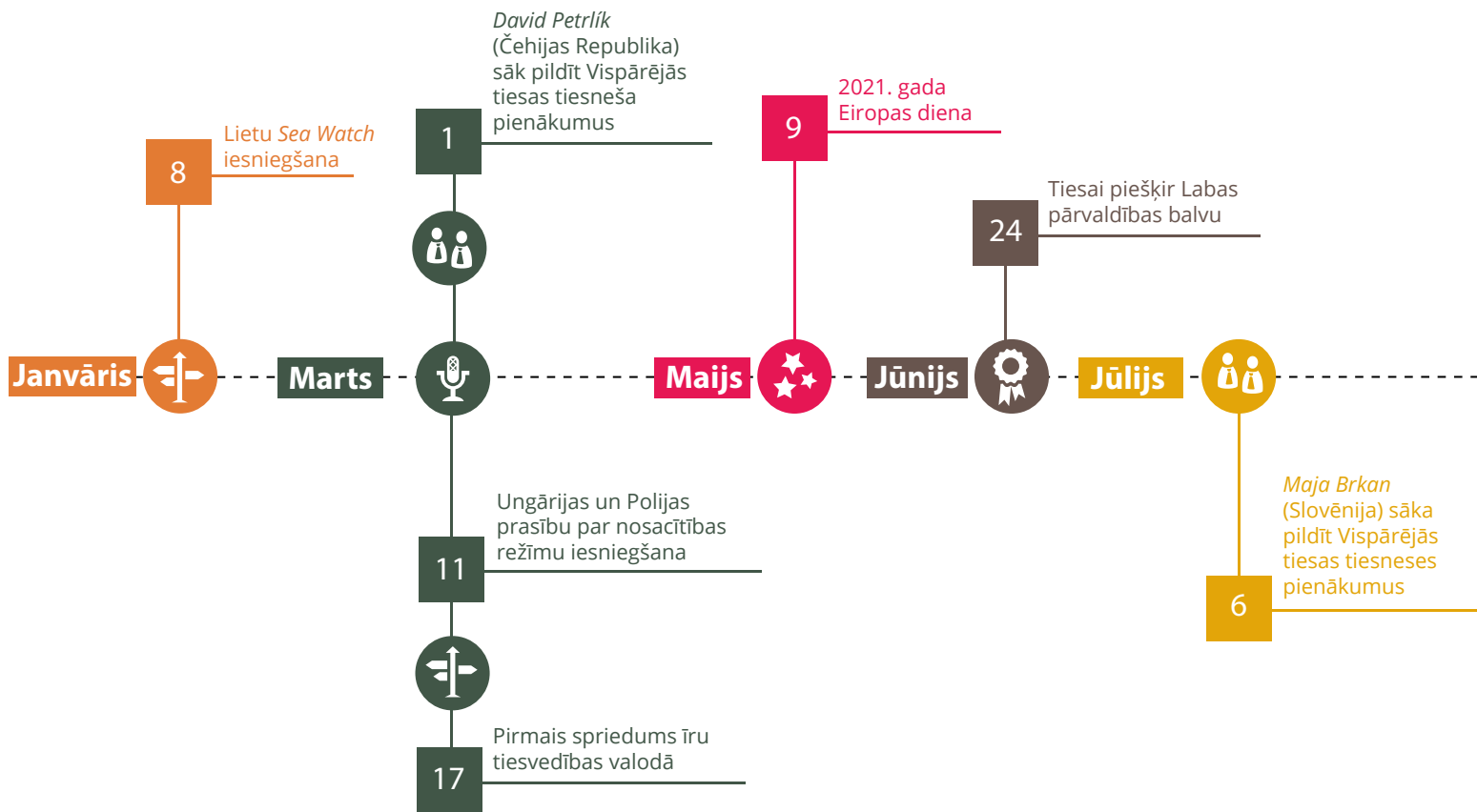

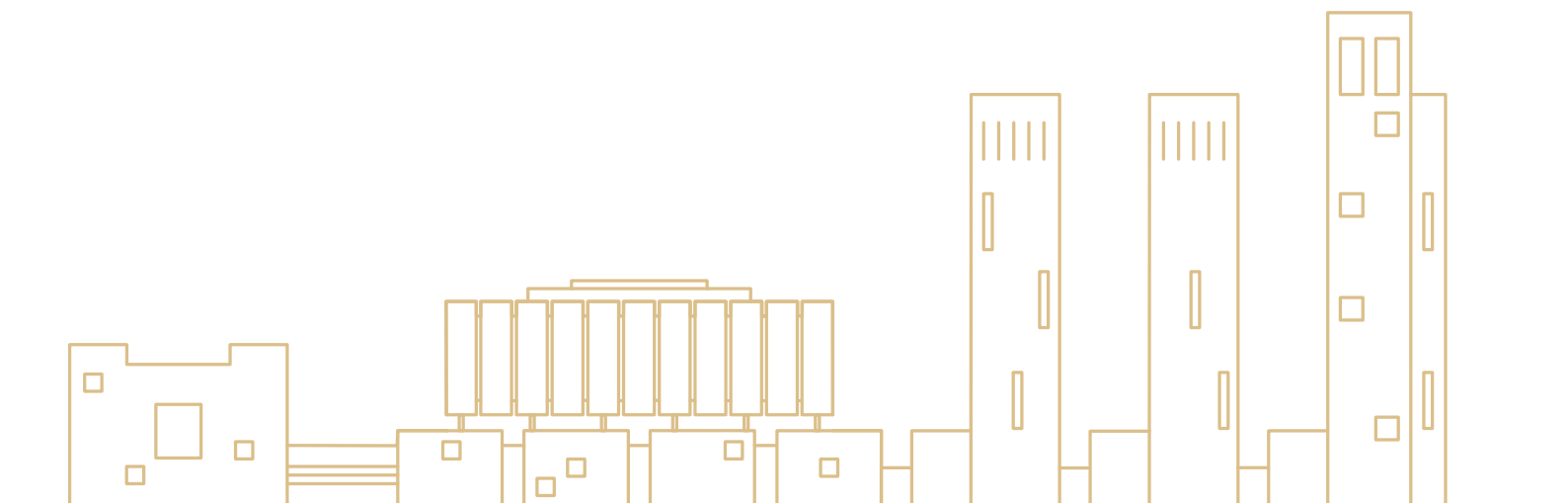
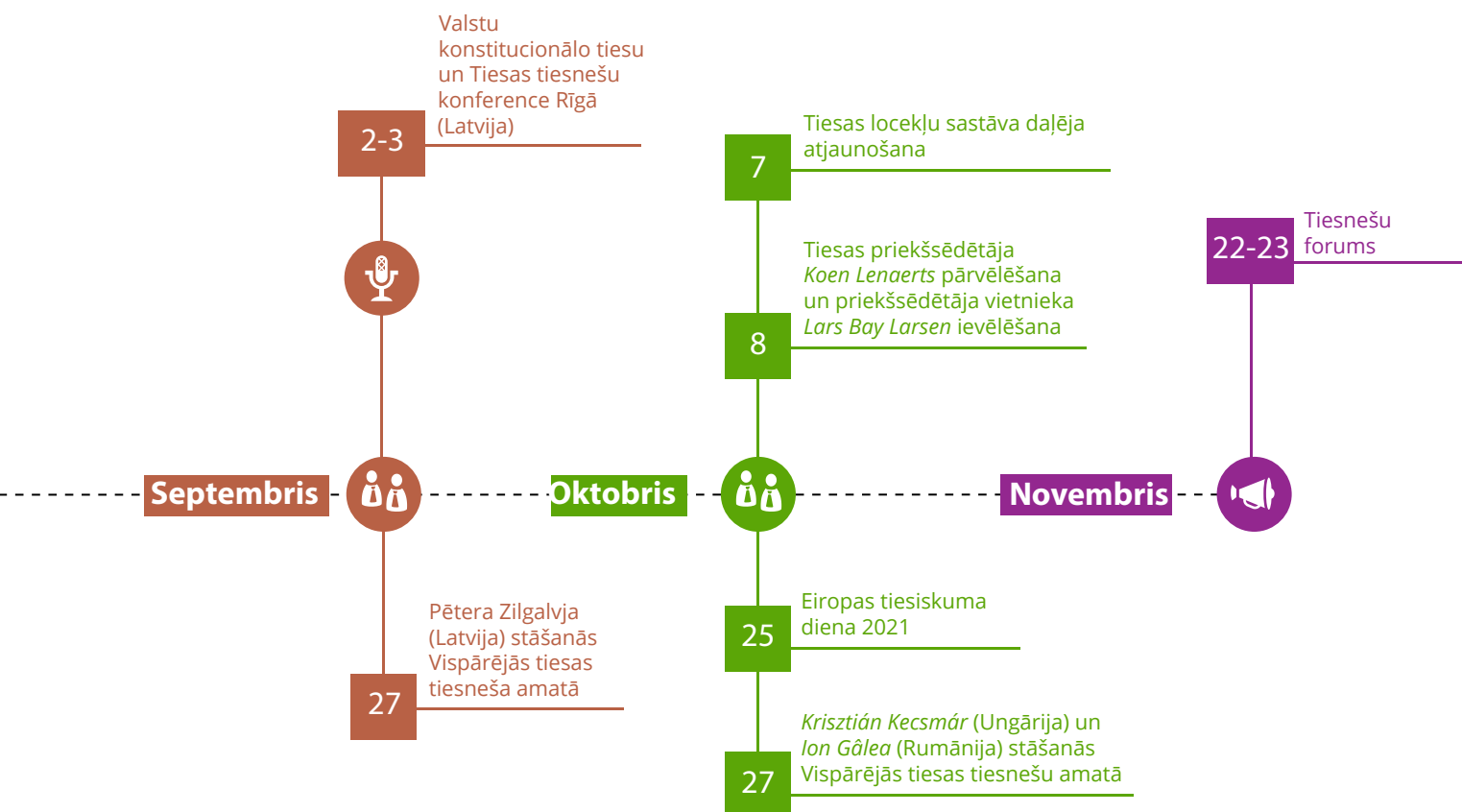

1

2021. gads Īsumā

JANVĀRIS

4

Lietas Rzecznik Praw Obywatelskich iesniegšana

Tiesai jālemj par to, vai Polijas iestādes var atteikties pārrakstīt Spānijā dzimuša bērna dzimšanas apliecību, ko izdevušas Spānijas iestādes un kurā kā **šī bērna mātes ir norādītas divas sievietes** ([C-2/21](#)).

JANVĀRIS

8

Lietu Sea Watch iesniegšana

Tiesai ir jānoskaidro, vai ostas iestādes var īstenot savas pilnvaras pret kuģi, kas ir sertificēts kā kravas kuģis, bet faktiski veic **migrantu meklēšanas un glābšanas operācijas jūrā** ([C-14/21](#) un [C-15/21](#)).

JANVĀRIS

26

Spriedums lietā VL/Szpital Kliniczny

Algas piemaksas izmaksāšana tikai tiem darba ņēmējiem ar invaliditāti, kuri ir iesnieguši **izziņu par invaliditātes atzīšanu** pēc darba devēja noteiktā datuma, var tikt uzskatīta par tiešu vai netiešu diskrimināciju invaliditātes dēļ ([C-16/19](#)).

FEBRUĀRIS

3

Spriedums lietā Komisija/Ungārija

Ungārija nav izpildījusi savu pienākumu nodrošināt, lai visā tās teritorijā tiktu ievērots noteiktais **mikrodaļiņu PM10** robežlielums dienā un lai pārsnieguma laiks būtu iespējami īss ([C-637/18](#)).

➔ skat. 41. lpp.

FEBRUĀRIS

17

Spriedumi lietās *Ryanair DAC*/Komisija un *Ryanair DAC*/ Komisija

Atbalsts, ko **Zviedrija** un **Francija** ieviesa saistībā ar Covid-19 pandēmiju, lai atbalstītu aviosabiedrības, ir saderīgs ar Savienības tiesībām ([T-238/20](#) un [T-259/20](#)).

➔ skat. 61.–62. lpp.

MARTS

1

Amatā stājas jauns Vispārējās tiesas loceklis

Svinīgā sēde saistībā ar **David Petrлік** (Čehijas Republika) zvēresta nodošanu un stāšanos Vispārējās tiesas tiesneša amatā.

MARTS

8

Lietas *CIHEF u.c.* iesniegšana

Tiesai ir jālemj par iespēju dalībvalstij sabiedrības veselības un vides interesēs pieņemt **ierobežojošus noteikumus biocīdu komercprakses un reklāmas jomā** ([C-147/21](#)).

MARTS

11

Prasību Ungārija un Polija/Parlaments un Padome par nosacītības režīmu iesniegšana

Ungārija un Polija lūdz atcelt regulu, ar ko izveido **vispārēju nosacītības režīmu** Savienības budžeta aizsardzībai tiesiskuma principu pārkāpumu gadījumā dalībvalstīs ([C-156/21](#) un [C-157/21](#)).

MARTS

17

Pirmais spriedums Īru tiesvedības valodā

Īrijas aizbildņa Svētā Patrika dienā Tiesa pasludina savu **pirmo spriedumu lietā Īru tiesvedības valodā**.

Saskaņā ar Savienības direktīvu uz veterināro zāļu iepakojuma izvietotajai informācijai ir jābūt abās Īrijas oficiālajās valodās. Īrijas tiesai ir jākonstatē šīs direktīvas netransponēšana un jāpieņem lēmums par valsts pienākumu to novērst ([C-64/20](#)).

MARTS

24

Spriedums *Lego* lietā

Vispārējā tiesa nosprieda, ka Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojam (*EUIPO*) nevajadzēja atcelt būvklucīša no **Lego** rotaļu būvkomplekta **Kopienas dizainparaugu** ([T-515/19](#)).

➔ skat. 47. lpp.

APRĪLIS

9

Lietas *Firearms United Network* iesniegšana

Polijas šaujamieroču īpašnieku **apvienība** lūdz atcelt regulu, kas aizliedz izmantot **svinu medībās**. Tā uzskata, ka šī regula pārkāpj tiesības veikt saimniecisko darbību un medīt ([T-187/21](#)).

APRĪLIS

14

Spriedumi lietās *Ryanair DAC/Komisija*

Atbalsta pasākumi, ko **Zviedrija** un **Dānija** īstenoja aviosabiedrības **SAS** labā, kā arī garantija, kuru Somija piešķīra aviosabiedrībai **Finnair** saistībā ar **Covid-19** pandēmiju, ir saderīga ar Savienības tiesībām ([T-378/20](#) un [T-379/20](#) un [T-388/20](#)).

➔ skat. 62. lpp.

APRĪLIS

20

Spriedums lietā *Repubblika/Il-Prim Ministru*

Maltas tiesību normas, ar kurām **premjerministram** ir piešķirtas izšķirošas pilnvaras attiecībā uz **tiesnešu iecelšanu amatā**, vienlaikus paredzot tādas neatkarīgas struktūras iesaistīšanos, kuras uzdevums ir novērtēt kandidātus un sniegt atzinumu, nav pretrunā Savienības tiesībām ([C-896/19](#)).

➔ skat. 35. lpp.

MAIJS

4

Prasības sakarā ar pienākumu neizpildi Komisija/Francija (PM10) celšana

Komisija lūdz Tiesu konstatēt, ka Francija nav izpildījusi pienākumus attiecībā uz **gaisa kvalitāti**, sistemātiski un ilgstoši pārsniedzot cieto daļiņu (PM10) dienas robežlielumu **Parīzes un Martinikas/Fordefransas** apgabalos ([C-286/21](#)).

MAIJS

9

2021. gada Eiropas diena

Lai uzlabotu Eiropas pilsoņu izpratni par savām tiesībām un informētu viņus par to, kā izpaužas Eiropas tiesiskums, Tiesa aicina pilsoņus aplūkot **videomateriālus** par tās lomu un judikatūru, uzdot jautājumus **Twitter** un **LinkedIn** un doties **virtuālā ekskursijā** pa Tiesas ēkām.

MAIJS

12

Spriedums lietās Luksemburga/ Komisija un *Amazon EU un Amazon.com, Inc./Komisija*

Vispārējā tiesa atceļ Komisijas lēmumu, ar kuru tika atzīts, ka **nodokļu priekšrocības, ko Luksemburga piešķirusi Amazon grupas uzņēmumiem, ir nelikumīgs valsts atbalsts** ([T-816/17](#) un [T-318/18](#)).

➔ skat. 46. lpp.

JŪNIJS

3

Spriedums lietā Ungārija/Parlaments

Tiesa noraida **Ungārijas** prasību par Eiropas Parlamenta rezolūciju, ar kuru sāk procedūru, lai konstatētu, ka ir **droša varbūtība, ka šī dalībvalsts varētu nopietni pārkāpt vērtības, uz kuru pamata ir dibināta Savienība** ([C-650/18](#)).

➔ skat. 35. lpp.

JŪNIJS

22

Spriedums apvienotajās lietās *Youtube un Cyando*

Saskaņā ar pašlaik spēkā esošajām Savienības tiesībām Tiesa uzskata, ka **tiešsaistes platformu pakalpojumu sniedzēji** principā nav atbildīgi par saturu, kas aizsargāts ar autortiesībām un kuru tiešsaistē nelikumīgi izvietojusi to lietotāji, izziņošanu sabiedrībai ([C-682/18](#) un [C-683/18](#)).

➔ skat. 49. lpp.

JŪNIJS

22

Prasības *Syndesmos Tyrokomon Kyprou* u.c./Komisija *celšana*

Siera un govs piena ražotāji lūdz Vispārējo tiesu atcelt Komisijas regulu, ar kuru “**Χαλλούμι**” (**Halloumi**) ir reģistrēts kā aizsargāts cilmes vietas nosaukums (ACVN) ([T-361/21](#)) .

JŪNIJS

24

Labas pārvaldības balva

Eiropas ombuds *Emily O'Reilly* piešķir Tiesai Labas pārvaldības balvu par 2021. gadu kategorijā “Izcilība inovācijas/ pārveides jomā” par **projektu “Attālinātās tiesas sēdes”**.

➔ skat. 92. un 100. lpp.

JŪNIJS

24

Spriedums lietā Komisija/Spānija

Spānijai bija jāņem vērā nelikumīga ūdens ieguve un ūdens ieguve, kas ir paredzēta pilsētu ūdensapgādei, novērtējot **Donjanas** (Spānija), kurā atrodas visnozīmīgākais Eiropas mitrājs, **gruntsūdeņu ieguvi** ([C-559/19](#)).

➔ skat. 40. lpp.

JŪLIJS

4
-
5

Sechser Treffen Vīnē

Tiesas delegācija devās uz Vīni, lai piedalītos *Sechser Treffen* sanāksmē, kurā reizi divos gados tiekas Vācijas, Austrijas, Šveices un Lihtenšteinas **vāciski runājošo konstitucionālo** tiesu, kā arī Eiropas Savienības **Tiesas** un **Eiropas Cilvēktiesību tiesas** pārstāvji.

JŪLIJS

6

Jauna Vispārējās tiesas locekļa stāšanās amatā

Svinīgā sēde saistībā ar **Maja Brkan** (Slovēnija) zvēresta nodošanu un stāšanos Vispārējās tiesas tiesneses amatā.

JŪLIJS

15

Spriedums apvienotajās lietās **WABE** un **MH Müller Handel**

Aizliegums **darba vietā nēsāt redzamas politiskās, filozofiskās vai reliģiskās pārliecības zīmes** var tikt attaisnots ar darba devēja nepieciešamību prezentēt sevi klientiem neitrālā veidā vai novērst sociālos konfliktus ([C-804/18](#) un [C-341/19](#)).

➔ skat. 60. lpp.

JŪLIJS

20

Lietas *Schrems/ Facebook* iesniegšana

M. Schrems apgalvo, ka viņa piekrišana **Facebook platformas lietošanas noteikumiem** neatbilst Vispārīgās datu aizsardzības regulas (VDAR) prasībām, un lūdz Facebook pārtraukt viņa datu apstrādi personalizētas reklāmas nolūkos un to izmantošanu, aplūkojot trešo personu tīmekļvietnes ([C-446/21](#)).

AUGUSTS

1

Mūžībā dodas *Barna Berke*

Mūžībā dodas **Barna Berke** (Ungārija), kurš bija Vispārējās tiesas tiesnesis kopš 2016. gada 19. septembra.

AUGUSTS

31

Verband Sozialer Wettbewerb iesniedz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu

Bundesgerichtshof (Vācija) vaicā, vai to produktu pārdošanas cenā, kas iesaiņoti nododamās stikla pudelēs vai burkā, ir jāietver **depozīta maksa**, kas ir jāmaksā patērētājam ([C-543/21](#)).

SEPTEMBRIS

2
-
3

Starp kopīgām konstitucionālām tradīcijām un nacionālo identitāti – konference Rīgā

Rīgā (Latvijā) notika konference, kurā **pirmo reizi piedalījās valstu konstitucionālo tiesu tiesneši un Tiesas locekļi**, lai apspriestu kopīgu pieeju, kā saskaņot Eiropas vienotības prasību ar konstitucionālo tradīciju un nacionālās identitātes esamību.

➔ skat. 96. lpp.

SEPTEMBRIS

2

Spriedums lietā *X/État belge* (Uzturēšanās tiesības vardarbības ģimenē gadījumā)

Trešās valsts valstspiederīgais, kurš ir bijis tādas **ģimenē notikušas vardarbības upuris, ko veicis viņa laulātais** – Savienības pilsonis –, nav salīdzināmā situācijā ar trešās valsts valstspiederīgā, kurš ir bijis tādas ģimenē notikušas vardarbības upuris, ko veicis viņa laulātais – trešās valsts valstspiederīgais –, situāciju ([C-930/19](#)).

SEPTEMBRIS

9

Spriedums lietā *Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne*

Aizsargāti cilmes vietas nosaukumi (ACVN) ir aizsargāti pret **aizliegtām darbībām** gan attiecībā uz **precēm**, gan **pakalpojumiem** ([C-783/19](#)).

➔ skat. 50. lpp.

SEPTEMBRIS

10

Lietu saistībā ar preču zīmi "GOOGLE CAR" iesniegšana Vispārējā tiesā

Vispārējai tiesai tiek lūgts atcelt divus Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma biroja (EUIPO) lēmumus, ar kuriem **atteikta apzīmējuma "GOOGLE CAR" reģistrācija** ([T-568/21](#) un [T-569/21](#)).

SEPTEMBRIS

20

Tiesas priekšsēdētāja vietnieka rīkojums lietā Čehijas Republika/Polija

Tā kā **Polija** nav pārtraukusi brūnogļu **ieguvi Turovas raktuvēs**, tai ir jāmaksā Eiropas Komisijai **kavējuma nauda** 500 000 EUR par katru dienu ([C-121/21 R](#)).

SEPTEMBRIS

27

Jauna Eiropas Savienības Vispārējās tiesas locekļa stāšanās amatā

Svinīgā sēde saistībā ar **Pētera Zilgalvja** (Latvija) zvēresta nodošanu un stāšanos Vispārējās tiesas tiesneša amatā.

OKTOBRIS

Spriedums lietā A (Robežas šķērsošana uz izpriecu kuģa)

Dalībvalsts var noteikt saviem pilsoņiem pienākumu ņemt līdzi **derīgu personas apliecību vai pasi, kad viņi neatkarīgi no izmantotā transportlīdzekļa un maršruta ceļo uz citu dalībvalsti**, un tā neizpildes gadījumā paredzēt sankcijas ([C-35/20](#)).

OKTOBRIS

Atzinums Stambulas konvencija

Padome var sagaidīt visu dalībvalstu "savstarpēju vienošanos", lai tām būtu saistoša Stambulas konvencija par **vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu**, tomēr tai nav šāda pienākuma ([Atzinums 1/19](#)).

OKTOBRIS

Tiesas locekļu sastāva daļēja atjaunošana

Svinīgā sēde par godu Tiesas locekļu sastāva daļējai atjaunošanai.

Amatā stājas šādi tiesneši: **Dimitrios Gratsias** (Grieķija), **Maria Lourdes Arastey Sahún** (Spānija), **Miroslav Gavalec** (Slovākija), **Zoltán Csehi** (Ungārija), **Octavia Spineanu Matei** (Rumānija). Amatā stājas šādi ģenerāladvokāti: **Anthony Michael Collins** (Īrija), **Nicholas Emiliou** (Kipra), **Tamara Čapeta** (Horvātija) un **Laila Medina** (Latvija).

OKTOBRIS

8

Tiesas priekšsēdētāja atkārtota ievēlēšana un priekšsēdētāja vietnieka ievēlēšana

Koen Lenaerts (Beļģija) kolēģi viņu atkārtoti ievēlēja par Tiesas priekšsēdētāju uz trīs gadu pilnvaru termiņu. Par priekšsēdētāja vietnieku arī uz trīs gadu pilnvaru termiņu tiek ievēlēts **Lars Bay Larsen** (Dānija).

OKTOBRIS

8

Tiesas pirmā ģenerālvokāta atkārtota ievēlēšana

Maciej Szpunar (Polija) kolēģi viņu atkārtoti ievēlēja par Tiesas pirmo ģenerālvokātu uz trīs gadu pilnvaru termiņu.

OKTOBRIS

8

Piecu tiesnešu palātu priekšsēdētāju ievēlēšana

Par Tiesas piecu tiesnešu palātu priekšsēdētājiem uz trīs gadu pilnvaru termiņu tiek ievēlēti: **Alexander Arabadjiev** (Bulgārija), **Alexandra Prechal** (Nīderlande), **Küllike Jürimäe** (Igaunija), **Constantinos Lycourgos** (Kipra) un **Eugene Regan** (Īrija).

OKTOBRIS

11

Tiesas trīs tiesnešu palātu priekšsēdētāju ievēlēšana

Par trīs tiesnešu palātu priekšsēdētājiem uz viena gada pilnvaru termiņu tiek ievēlēti: **Siniša Rodin** (Horvātija), **Irmantas Jarukaitis** (Lietuva), **Niilo Jääskinen** (Somija), **Ineta Ziemele** (Latvija) un **Jan Passer** (Čehijas Republika).

OKTOBRIS

25

Eiropas tiesiskuma diena 2021

Lai atzīmētu šo dienu, kuras mērķis ir radīt Eiropas iedzīvotājiem labāku izpratni par viņu tiesībām un sniegt vairāk informācijas par tiesu sistēmu darbību, Tiesa aktīvi darbojas **Twitter** un **LinkedIn**.

OKTOBRIS

27

Amatā stājas divi jauni Vispārējās tiesas locekļi

Svinīgā sēde saistībā ar **Krisztián Kecsmár** (Ungārija) un **Ion Gâlea** (Rumānija) zvēresta nodošanu un stāšanos Vispārējās tiesas tiesnešu amatā.

NOVEMBRIS

NOVEMBRIS

NOVEMBRIS

8

10

15

Tikšanās ar CCBE

Eiropas Savienības Zvērinātu advokātu padomes (CCBE) delegācija tiek ar Tiesas un Vispārējās tiesas locekļiem. Viedokļu apmaiņā tika apspriestas procesuālo pasākumu, kas tika noteikti saistībā ar **Covid-19** pandēmiju, sekas un tiesu centieni nodrošināt **tiesiskuma nepārtrauktību**.

Spriedums lietā *Google un Alphabet/ Komisija (Google Shopping)*

Vispārējā tiesa noraida *Google* prasību par Komisijas lēmumu, ar kuru uzņēmums sodīts par **dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu**, un apstiprina **naudas sodu 2,42 miljardu EUR** apmērā. *Google* deva priekšroku savam **salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumam** uz konkurentu pakalpojumu rēķina ([T-612/17](#)).

➔ skat. 39. lpp.

Divpusējais seminārs starp Tiesu un Francijas *Conseil d'État*

Šī semināra laikā tiek organizētas **trīs paneļdiskusijas** par šādām tēmām: "Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu: jaunumi", "Valsts tiesneša loma, konstatējot pienākumu neizpildi direktīvas īstenošanas laikā, un no tā izrietošās sankcijas" un "Vides tiesības".

NOVEMBRIS

16

Spriedums lietā *Governor of Cloverhill Prison u.c.*

Noteikumi par Eiropas apcietināšanas ordera režīmu attiecībā uz Apvienoto Karalisti, kas ir paredzēti izstāšanās līgumā, un par jauno nodošanas mehānismu Tirdzniecības un sadarbības nolīgumā starp Eiropas Savienību un šo trešo valsti ir saistoši Īrijai ([C- 479/21-PPU](#)).

➔ skat. 71. lpp.

NOVEMBRIS

22
-
23

Tiesnešu forums 2021

Šis ikgadējās tikšanās laikā **136 valstu tiesneši no 27 dalībvalstīm** un Tiesas locekļi apmainās ar viedokļiem par aktuālo judikatūru un sadarbības mehānismiem starp Tiesu un valsts tiesām.

➔ skat. 98. lpp.

NOVEMBRIS

29

Eiropas Cilvēktiesību tiesas delegācijas vizīte

Tiek organizētas **trīs paneldiskusijas** par šādām tēmām: "Nediskriminācijas princips – metodoloģija un piemērošana", "Patvēruma meklētāju aizturēšana" un "Trešo valstu pilsoņu izraidīšana un tiesības uz ģimenes dzīvi".

DECEMBRIS

9

Divu jaunu Revīzijas palātas locekļu zvēresta nodošana Tiesā

Helga Berger (Austrija) un **Marek Opiola** (Polija), kurus par Eiropas Revīzijas palātas locekļiem iecēla Eiropas Savienības Padome, svinīgās sēdes laikā nodod Līgumos paredzēto zvērestu.

DECEMBRIS

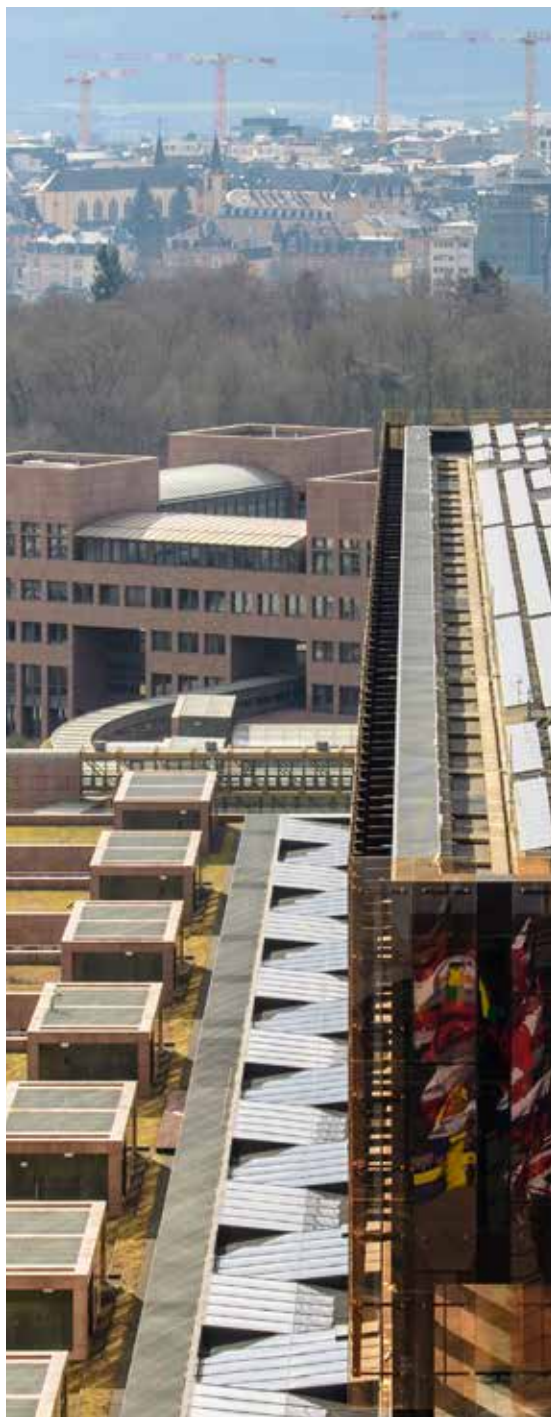
21

A. Calot Escobar Tiesas sekretāra amata pilnvaru atjaunošana

Alfredo Calot Escobar (Spānija), kurš ir Tiesas sekretārs kopš 2010. gada 7. oktobra, tika atkārtoti iecelts amatā uz jaunu sešu gadu pilnvaru termiņu līdz 2028. gada 6. oktobrim.

Tāpat kā 2020. gadā, arī 2021. gadā Eiropas Savienības Tiesas tiesvedības darbību ietekmēja veselības krīze. Pateicoties pasākumiem, kas tika veikti jau kopš krīzes sākšanās, tiesas ir spējušas veikt savus uzdevumus un nodrošināt nepārtrauktību Eiropas tiesiskuma aizsardzībā. Videokonferenču ar sinhrono tulkošanu organizēšana ir ļāvusi lietas dalībnieku pārstāvjiem uzstāties attālināti un tiesai 2021. gadā saglabāt ļoti augstu tiesvedības darbības līmeni.

Pēc īslaicīga krituma 2020. gadā šajā gadā savukārt ierosināto lietu skaits pieauga abās tiesās; līdzīga tendence bija vērojama arī attiecībā uz pabeigto lietu skaitu.

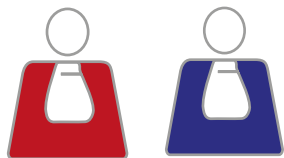
Abās tiesās ierosināto lietu skaita pieaugums līdz **1720** lietām (salīdzinājumā ar 1582 lietām 2020. gadā) ir ievērojams. Šis pieaugums ir īpaši jūtams Tiesā un izskaidrojams galvenokārt ar ievērojamu apelācijas sūdzību par Vispārējās tiesas nolēmumiem skaita palielināšanos, kas savukārt ir saistīts ar Vispārējās tiesas darbības pastiprināšanos.

Pabeigto lietu skaits abās tiesās sasniedz kopā 1723 lietas (salīdzinājumā ar 1540 lietām 2020. gadā) – Tiesa ir sasniegusi rezultātu, kas ir līdzīgs iepriekšējā gadā sasniegtajam, savukārt īpaši lielais Vispārējā tiesā pabeigto lietu skaits ir 2019. gada septembrī īstenotās Savienības institucionālās struktūras reformas rezultāts.

Vidējā tiesvedības ilguma (17,2 mēneši) pieaugums salīdzinājumā ar 2020. gadu (15,4 mēneši) lielā mērā ir saistīts ar pasākumiem, kas veikti, lai mazinātu veselības krīzes sekas, tostarp papildu viena mēneša termiņa piešķiršanu lietas dalībniekiem, lai tie varētu iesniegt savus procesuālos rakstus vai rakstveida apsvērumus.

Šāda paralēla kopējā 2021. gadā ierosināto un pabeigto lietu skaita attīstība izskaidro arī to, kāpēc abās tiesās **izskatāmo lietu** skaits saglabājas stabils: **2541** (salīdzinājumā ar 2542 lietām 2020. gadā).

Iestāde 2021. gadā

81
TIESNESIS

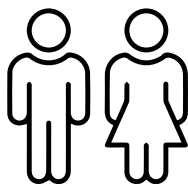

11
ĢENERĀLADVOKĀTI

no

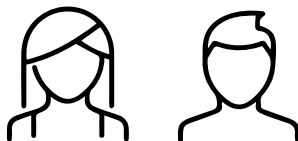
27

dalībvalstīm

2247

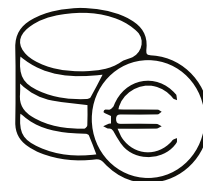
ierēdņi un
darbinieki

60 %

1 355 sievietes
892 vīrieši

40 %

2021. GADA BUDŽETS

444
miljoni EUR

Atbildīgos administrācijas amatos esošu sieviešu pārstāvības ziņā Tiesa ierindoja virs vidējiem Eiropas iestāžu rādītājiem.

Sievietes ieņem:

54 % no administratoru amatiem

40 % no vidējā un augstākā līmeņa vadības amatiem

Tiesvedības gads (abas tiesas kopā)

1720

ierosinātas lietas

1723

izskatītas lietas

2541

izskatīšanā esošas lietas

173 167

kanceleju reģistros
ierakstītu procesuālo
dokumentu

Vidējais procedūru
ilgums:

17,2

 mēneši

Tiesa

16,6

 mēneši

Vispārējā tiesa

17,3

 mēneši

Ar *e-Curia* iesniegtie
procesuālie dokumenti
procentos:

Tiesa

85 %

Vispārējā tiesa

93 %

*Eiropas Savienības
Oficiālajā Vēstnesī
publicēti tiesu
paziņojumi*

2809

**Lietojumprogrammas *e-Curia*
piekļuves kontu skaits**
(pieaugums par 13,5 %
salīdzinājumā ar 2020. gadu)

8378

e-Curia ir Eiropas Savienības Tiesas
lietojumprogramma, kas ļauj Tiesā
un Vispārējā tiesā ierosināto lietu
dalībnieku, kā arī – saistībā ar
Tiesai iesniegtiem lūgumiem sniegt
prejudiciālu nolēmumu – valsts
tiesu pārstāvjiem veikt procesuālo
dokumentu apmaiņu ar kancelejām
pilnībā elektroniski.

e-Curia: datoru lietojumprogramma,
kas ļauj veikt juridisko dokumentu
apmaiņu.

Skatīt YouTube video

Valodu dienesti

Tiesai kā daudzvalodīgai tiesu iestādei jābūt spējīgai izskatīt lietu, lai arī kādā Savienības oficiālajā valodā tā būtu iesniegta. Pēc tam tā nodrošina savas judikatūras izziņošanu visās Savienības oficiālajās valodās.

24

iespējamās
tiesvedības valodas

552

iespējamās valodu
kombinācijas

616

juristi lingvisti
dokumentu
rakstveida tulkošanai

Darba apjoms :

1 337 000

tulkojamās
lappuses

1 257 000

Juridiskajā tulkošanas dienestā
iztulkotās lappuses

Tiesu piemēroto taupības pasākumu ar nolūku
samazināt tulkošanas nepieciešamību rezultāts:

668 000

lappušu

71

tiesas sēdes un sanāksmes,
kurās nodrošināts
sinhronais tulkojums

423

tulki mutvārdu
paskaidrojumu
uzklausišanai tiesas sēdēs
un sanāksmju tulkošanai

Tiesā tulkojumi tiek veikti, ievērojot obligāto valodu lietojumu, kas paredz iespēju izmantot visas 24 Eiropas Savienības oficiālās valodas. Visi tulkojamie dokumenti ir ļoti tehniski juridiskie teksti. Tāpēc Tiesas valodu dienests nodarbina tikai **juristus lingvistus**, kuriem ir pabeigta juridiskā izglītība, kā arī papildus dzimtajai valodai padziļinātas zināšanas vismaz divās oficiālajās valodās.

2

Tiesvedības darbība

A | Atskats uz gada nozīmīgākajiem spriedumiem

Tiesiskums

Kāpēc pastāv Eiropas Savienības Tiesa?

[Skat. YouTube video](#)

Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, tāpat kā Līgumā par Eiropas Savienību, ir skaidra atsauce uz tiesiskumu – vienu no Savienības dalībvalstu kopīgajām vērtībām, kuras ir Savienības pamatā. Tiesai arvien biežāk nākas lemt par to, vai dalībvalstīs tiek ievērots tiesiskums – gan saistībā ar prasībām saistību neizpildes dēļ, kuras Eiropas Komisija cēlusi pret dalībvalstīm, gan saistībā ar valstu tiesu iesniegtiem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu. Tādējādi Tiesai ir jāizvērtē, vai šī pamatvērtība tiek ievērota valsts līmenī, tostarp attiecībā uz tiesu varu un konkrētāk – ieceļot tiesnešus vai saistībā ar disciplinārajiem pasākumiem.

Tiesa nosprieda – tā kā ar secīgiem **Polijas Likuma par Valsts tiesu padomi** grozījumiem tika atcelta šīs padomes lēmumu, ar kuriem Republikas prezidentam tiek izvirzīti kandidāti Augstākās tiesas tiesnešu amatam, efektīva pārbaude tiesā, tie var būt pretrunā Savienības tiesībām. Tā precizēja – ja pārkāpums tiek pierādīts, tad Savienības tiesību pārkāpuma princips valsts tiesai uzliek pienākumu nepiemērot šādus grozījumus.

→ [Spriedums A. B. u.c., 2021. gada 2. marts, C-824/18](#)

Malta apvienība, kuras mērķis ir veicināt tieslietu un tiesiskuma aizsardzību, bija apstrīdējusi *Prim'Awla tal Qorti Ċivili – Ġurisdizzjoni Kostituzzjonali* (Civillietu tiesas pirmā palāta (Konstitucionāla kompetence), Malta) **Malta tiesnešu iecelšanas amatā procedūru**, kā tā ir regulēta Konstitūcijā. Tiesa nosprieda, ka dalībvalsts tiesību normas, ar ko premjerministram tiek piešķirtas izšķirošas pilnvaras attiecībā uz tiesnešu iecelšanu amatā, vienlaikus paredzot tādas neatkarīgas struktūras iesaistīšanos, kuras uzdevums ir novērtēt kandidātus un sniegt atzinumu, nav pretrunā Savienības tiesībām.

→ **Spriedums Repubblika/II-Prim Ministru, 2021. gada 20. aprīlis, C-896/19**

Tiesa lēma par virkni **Rumānijas reformu attiecībā uz tieslietu organizāciju**, tiesnešu disciplināro režīmu, kā arī valsts finansiālo atbildību un tiesnešu personisko atbildību tiesas kļūdas gadījumā. Uzskatīdama, ka ar šīm reformām konkrētos aspektos netiek ievērotas Savienības tiesības, piemēram, ar to, ka ir izveidota specializēta prokuratūras nodaļa lietām, kurās tiek apsūdzēti tiesneši, attiecībā uz tiesnešu personiskās atbildības rašanās nosacījumiem, kā arī to procesuālo tiesību ievērošanu, tā atgādināja, ka Savienības tiesību pārkāpuma princips nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kas saskaņā ar Konstitucionālās tiesas interpretāciju liedz zemākas instances tiesai pēc savas ierosmes nepiemērot valsts tiesību normu, kas ir pretrunā Savienības tiesībām.

→ **Spriedums Asociația "Forumul Judecătorilor din România" u.c./Inspekția Judiciară u.c., 2021. gada 18. maijs, C-83/19 u.c.**

Tiesa noraidīja Ungārijas prasību par Eiropas Parlamenta rezolūciju, ar ko sāka **procedūra, lai konstatētu, ka ir droša varbūtība**, ka šī dalībvalsts varētu **nopietni pārkāpt vērtības, uz kuru pamata ir dibināta Savienība**. Šīs procedūras rezultātā var tikt apturētas konkrētas tiesības, kas izriet no attiecīgās dalībvalsts dalības Savienībā. Piemērojot Parlamenta reglamentu, kurā ir paredzēts, ka, lai pieņemtu vai noraidītu tekstu, uzskaita vienīgi "par" un "pret" nodotās balsis (izņemot gadījumus, kad Līgumos ir paredzēts konkrēts balsu vairākums), Parlaments par aplūkoto rezolūciju nodoto balsu aprēķinā ņēma vērā vienīgi tā locekļu "par" un "pret" balsis, izslēdzot atturēšanos no balsojuma. Tiesa uzskatīja, ka, aprēķinot šīs rezolūcijas pieņemšanas laikā nodotās balsis, Parlaments pamatoti izslēdza balsu "atturoš" ņemšanu vērā, pretēji tam, ko Ungārija apgalvoja savā atcelšanas prasībā.

→ **Spriedums Ungārija/Parlaments, 2021. gada 3. jūnijs, C-650/18**

Tiesa nosprieda, ka **disciplinārie pasākumi**, kas piemērojami *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa, Polija) un vispārējās jurisdikcijas tiesu tiesnešiem, nav saderīgi ar Savienības tiesībām. Eiropas Komisija vērsās Tiesā, lai tā konstatētu, ka Polija ir pārkāpusi Savienības tiesības, pieņemot šos jaunos disciplināros pasākumus un tostarp izveidojot jaunu disciplinārlietu palātu Augstākajā tiesā. Tiesa apmierināja visus Komisijas formulētos iebildumus: ņemot vērā visaptverošo reformu Polijas tiesu varā, globālo kontekstu un apstākļu kopumu, kas aptvēra šīs jaunās palātas izveidi, Tiesa tostarp konstatēja, ka ar to netiek sniegtas visas objektivitātes un neatkarības garantijas un tā nav pasargāta no Polijas likumdošanas varas un izpildvaras tiešas vai netiešas ietekmes.

→ Spriedums Komisija/Polija, 2021. gada 15. jūlijs, C-791/19

Tiesa nosprieda, ka **tiesneša pārcelšana bez viņa piekrišanas** uz citu tiesu vai no vienas tiesas nodaļas uz citu var apdraudēt **tiesnešu neatceļamības un neatkarības principus**. Turklāt rīkojums, ar kuru tiesa, kas lietu izskata pēdējā instancē viena tiesneša sastāvā, noraida tā tiesneša prasību, kurš ir pārcelts pretēji viņa gribai, ir jāuzskata par spēkā neesošu, ja šī vienīgā tiesneša iecelšana ir notikusi, acīmredzami pārkāpjot attiecīgās tiesu sistēmas izveides un darbības pamatnoteikumus.

→ Spriedums W.Ż. (Augstākās tiesas Ārkārtas kontroles un publisko lietu palāta – iecelšana), 2021. gada 6. oktobris, C-487/19

Tiesa uzskatīja, ka šobrīd Polijā spēkā esošais režīms, saskaņā ar kuru citstarp **tieslietu ministram ir jāauts norīkot tiesnešus darbam augstākajās krimināltiesās un jebkurā brīdī šo norīkojumu atsaukt bez pamatojuma norādīšanas**, var apdraudēt tiesnešu neatkarību, objektivitāti, kā arī nevainīguma prezumpciju. Kritēriju neesamība šādiem norīkojumiem rada tiesas nolēmumu satura politiskās kontroles risku, vēl jo vairāk tad, ja ministrs pilda arī ģenerālprokurora lomu.

→ Spriedums Kriminālprocesi pret WB u.c., 2021. gada 16. novembris, C-748/19 u.c.

Tiesa izskatīja vairākas lietas, kas ir saistītas ar tieslietu sistēmas reformu tādā jomā kā **korupcijas apkarošana Rumānijā**. Radās jautājums, vai, piemērojot judikatūru, kas izriet no dažādiem Rumānijas Konstitucionālās tiesas nolēmumiem par krāpšanas un korupcijas jomā piemērojamiem kriminālprocesa noteikumiem, var tikt pārkāptas Savienības tiesības. Tiesa atkārtoti apstiprināja, ka Savienības tiesību pārkāpums prasa, **lai valsts tiesām būtu pilnvaras nepiemērot tādu Konstitucionālās tiesas nolēmumu, kas ir pretrunā Savienības tiesībām**, neradot valsts tiesnešu disciplinārtārbildības iestāšanās risku. Ar Savienības tiesībām netiek pieļauta tādas Konstitucionālās tiesas judikatūras piemērošana, kuras rezultātā tiek atcelti spriedumi, kurus pasludinājuši it kā nepareizi izveidoti iztiesāšanas sastāvi, ciktāl šāda atcelšana apvienojumā ar valsts tiesību normām noilguma jomā rada sistēmisku nesodāmības risku par nodarījumiem, kas izpaužas kā krāpšana lielā apmērā.

→ Spriedums Euro Box Promotion u.c., 2021. gada 21. decembris, C-357/19 u.c.

Prejudiciālā nolēmuma lietā, kur jautājumu bija iesniegusi Ungārijas tiesa, Tiesa lēma par Ungārijas tiesiskā regulējuma saderību ar Savienības direktīvu par **tiesībām uz mutisko un rakstisko tulkojumu kriminālprocesā**. Tā kā Ungārijas Augstākā tiesa šo lūgumu Tiesai sniegt prejudiciālu nolēmumu bija atzinusi par prettiesisku, Tiesa turklāt atkārtoti apstiprināja, ka valsts tiesu un Tiesas sadarbības sistēmai ir pretrunā tas, ka **valsts augstākā tiesa konstatē, ka zemākas instances tiesas iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir prettiesisks**. Turklāt Savienības tiesībām ir pretrunā fakts, ka pret valsts tiesnesi tiek ierosināta disciplinārlieta, jo tas ir vērsies Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu: šāda procedūra var atturēt visas valsts tiesas iesniegt lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu, un tas varētu apdraudēt Savienības tiesību vienveidīgu piemērošanu.

→ **Spriedums IS,**
2021. gada 23. novembris, C-564/19

Konkurence

ES Vispārējā tiesa – Nodrošināt
Savienības tiesību ievērošanu iestādēs

[Skat. YouTube video](#)

Eiropas Savienība piemēro noteikumus brīvas konkurences aizsardzībai. Darbības, kuru mērķis ir traucēt, ierobežot vai izkropļot konkurenci iekšējā tirgū, ir aizliegtas. Precīzāk, Savienības tiesībās ir aizliegti atsevišķi nolīgumi vai informācijas apmaiņa starp uzņēmumu un tā konkurentiem, kam varētu būt šāds mērķis vai ietekme, kā arī dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, ko uzņēmums veic konkrētā tirgū. Vienlaikus Regulas par koncentrācijas kontroli mērķis ir izvairīties no tā, ka uzņēmumu iegūšana vai apvienošanās rada vai pastiprina dominējošo stāvokli.

.....

Vispārējā tiesa apstiprināja Komisijas lēmumu par naudas soda – kopā aptuveni 254 miljoni EUR – noteikšanu vairākiem Japānas uzņēmumiem, jo tie dažādos laikposmos no 1998. līdz 2012. gadam bija piedalījušies aizliegtā vienošanās darbībā alumīnija un tantala elektrolītisko kondensatoru tirgū – šīs sastāvdaļas tiek izmantotas gandrīz visos elektronikas izstrādājumos, piemēram, personālajos datoros un planšetēs.

➔ [Spriedumi NEC/Komisija u.c., 2021. gada 29. septembris, T-341/18 u.c.](#)

Vispārējā tiesa noraidīja **starptautiskas kabeļu un telesakaru sabiedrības Altice Europe** prasību par Komisijas lēmumu, ar kuru tai saistībā ar **PT Portugal iegādi** tika noteikts naudas sods kopā 124,5 miljonu EUR apmērā. Komisija pārmeta *Altice Europe*, pirmkārt, ka tā nebija izpildījusi pienākumu paziņot par koncentrāciju, kā arī, otrkārt, nebija ievērojusi aizliegumu veikt koncentrāciju pirms paziņošanas Komisijai un pirms atļaujas saņemšanas no tās. Tomēr Vispārējā tiesa lika samazināt naudas soda apmēru par 6,22 miljoniem EUR daļā, kas attiecas uz pienākuma paziņot par koncentrāciju neizpildi.

→ Spriedums *Altice Europe/Komisija*,
2021. gada 22. septembris, T-425/18

Vispārējā tiesa apstiprināja Komisijas lēmumus, ar kuriem tika atļauti **koncentrācijas darījumi**, kas attiecas uz **noteiktu grupas Air Berlin aktīvu iegādi, kuru īstenojušas attiecīgi easyJet un Lufthansa** sabiedrības. Tā noraidīja prasību, kuru bija cēlusi abu sabiedrību, kas piedalījās koncentrācijas darījumā, konkurente – aviosabiedrība *Polskie Linie Lotnicze "LOT"*, īpaši uzsverot, ka Komisija var noteikt konkrētos tirgus, atsaucoties uz pilsētu pāri no izlidošanas vai uz galamērķa punktiem lidostās, kurām bija piesaistītas *Air Berlin* laika nišas, tā vietā, lai individuāli izvērtētu katru no tirgiem, kuros piedalījās *Air Berlin* un attiecīgi *Lufthansa* un *easyJet*.

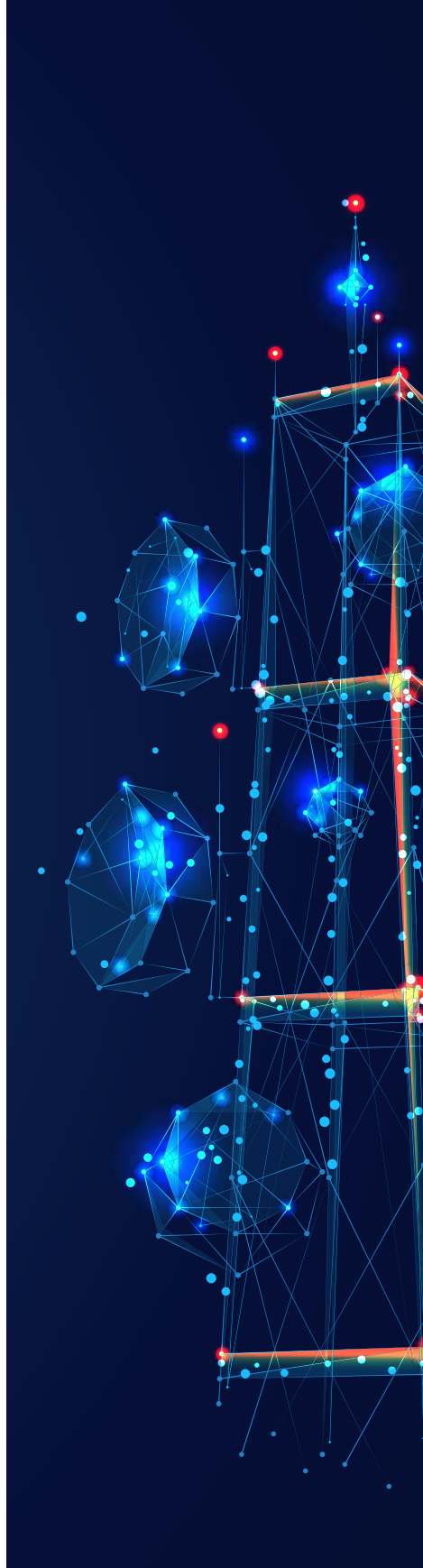
→ Spriedums *Polskie Linie Lotnicze "LOT"/Komisija*,
2021. gada 20. oktobris, T 240/18 un T-296/18

Vispārējā tiesa apstiprināja Komisijas lēmumu, ar kuru tika konstatēta **Google dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana**, kurš savās vispārējo rezultātu lapās **deva priekšroku savam salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumam**, izmantojot izdevīgu attēlojumu un novietojumu, salīdzinājumā ar konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem. Vispārējā tiesa apstiprināja arī naudas soda apmēru, kuru Komisija bija noteikusi **2,42 miljardu EUR apmērā**, tostarp 523,5 miljoni EUR Google tika noteikti solidāri ar tā mātesuzņēmumu *Alphabet*.

→ Spriedums *Google un Alphabet/Komisija (Google Shopping)*,
2021. gada 10. novembris, T-612/17

Laikposmā no 1997. līdz 1999. gadam sabiedrība *Sumal* iegādājās divus kravas automobiļus no *Mercedes Benz Trucks España* ("MBTE"), kas ir Daimler grupas meitasuzņēmums, kura mātesuzņēmums ir *Daimler AG*. Ar 2016. gada lēmumu Eiropas Komisija konstatēja, ka *Daimler AG* ir pārkāpis Savienības tiesību normas, ar kurām ir aizliegts slēgt aizliegtas vienošanās, laikposmā no 1997. gada janvāra līdz 2011. gada janvārim noslēdzot nolīgumus ar četrpadsmit citiem Eiropas kravas automobiļu ražotājiem par **cenu noteikšanu un kravas automobiļu bruto cenu paaugstināšanu Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ)**. Pēc šī lēmuma *Sumal* pret *MBTE* cēla prasību par zaudējumu atlīdzību par zaudējumiem, kas izriet no šīs aizliegtās vienošanās. Tiesa nosprieda, ka no mātesuzņēmuma izdarītā Savienības konkurences tiesību pārkāpuma cietušais var prasīt minētajam meitasuzņēmumam atlīdzināt no tā izrietošos zaudējumus, tomēr tam ir jāpierāda, ka abi uzņēmumi pārkāpuma brīdī veidoja ekonomisku vienību un ka meitasuzņēmums darbojas pārkāpuma skartajā tirgū.

→ Spriedums *Sumal*,
2021. gada 6. oktobris, C-882/19

Vide

Floras un faunas aizsardzība, gaisa, augsnes un ūdens piesārņojums, kā arī ar bīstamām vielām saistītie riski ir izaicinājumi, kuriem Eiropas Savienība stājas pretim, pieņemot stingrus noteikumus.

.....

Saistībā ar Komisijas celtu prasību sakarā ar pienākumu neizpildi Tiesa nosprieda, ka Spānijai bija jāņem vērā nelikumīga ūdens ieguve un ūdens ieguve, kas ir paredzēta pilsētu ūdensapgādei, novērtējot **Donjanas apgabala** (Spānija), kurā atrodas Eiropā vislielākā aizsargājamā dabas teritorija, **gruntsūdeņu ieguvi**. Turklāt šī dalībvalsts nebija veikusi atbilstošus pasākumus, lai izvairītos no traucējumiem aizsargātajām dzīvotnēm, kas atrodas šajā dabas parkā.

→ Spriedums Komisija/Spānija, 2021. gada 24. jūnijs, C-559/19

Ar jaunajiem noteikumiem, kurus Eiropas Parlaments un Padome pieņēma 2019. gadā, tika aizliegta **zveja, izmantojot elektrisko strāvu**. Nīderlande lūdza Tiesu atcelt šos noteikumus, tostarp norādot, ka Savienības likumdevējs nav balstījies uz labākajiem pieejamajiem zinātniskajiem atzinumiem par vides ekoloģisko ietekmi saistībā ar **jūras mēles** izmantošanu **Ziemeļjūrā**. Tiesa noraidīja šo prasību un apstiprināja šo noteikumu spēkā esamību: Savienības likumdevējam ir plaša rīcības brīvība šajā jomā un tam nav pienākuma pamatot savu likumdošanas izvēli vienīgi ar zinātniskiem un tehniskiem atzinumiem.

→ Spriedums Nīderlande/Eiropas Savienības Padome un Eiropas Parlaments, 2021. gada 15. aprīlis, C-733/19

Saistībā ar atļauju veikt **medības, izmantojot “putnu” līmi**, Tiesa uzskatīja, ka dalībvalsts (šajā gadījumā – **Francija**) nevar atļaut izmantot tādu putnu sagūstīšanas metodi, kura izraisa nejaušas sagūstīšanas gadījumus, ja tie attiecīgajām sugām var nodarīt kaitējumu, kas nav nebūtisks. Tas, ka kāda metode ir tradicionāla, pats par sevi nav pietiekami, lai izslēgtu jebkuru citu pieņemamu alternatīvu risinājumu. Tiesa precizēja Putnu direktīvā ietvertos nosacījumus, kas ļauj atkāpties no aizlieguma izmantot dažas aizsargājamo putnu sagūstīšanas metodes.

→ Spriedums *One Voice un Ligue pour la protection des oiseaux (LPO)/Ministre de la Transition écologique et solidaire*, 2021. gada 17. marts, C-900/19

Saistībā ar prasību sakarā ar pienākumu neizpildi, kuru Komisija bija cēlusi pret **Ungāriju** par sistemātisku un turpinātu **mikrodaļiņu PM10 robežlielumu** pārsniegšanu, Tiesa nosprieda, ka šī dalībvalsts ir pārkāpusi Savienības tiesību normas par apkārtējā gaisa kvalitāti un nav izpildījusi pienākumu visā tās teritorijā nodrošināt, pirmkārt, to, lai tiktu ievērots mikrodaļiņām PM10 noteiktais dienas robežlielums un, otrkārt, lai šī robežlieluma pārsnieguma laiks būtu pēc iespējas īsāks.

→ Spriedums *Komisija/Ungārija*, 2021. gada 3. februāris, C-637/18

Tiesa nosprieda, ka laikposmā no 2010. līdz 2016. gadam Vācija nav ievērojusi Direktīvu par gaisa kvalitāti, jo ir sistemātiski un turpināti **pārsniegusi slāpekļa dioksīda (NO₂) robežlielumus**. Vācija arī nebija izpildījusi pienākumu laikus veikt atbilstošos pasākumus, lai pārsnieguma laiks attiecīgajās zonās būtu pēc iespējas īsāks.

→ Spriedums *Komisija/Vācija*, 2021. gada 3. jūnijs, C-635/18

Iestādes

Abām Savienības tiesām ir jāpārbauda, vai Savienības iestāžu un struktūru akti (vai konkrētu aktu nepieņemšana) atbilst Savienības tiesībām. Tādējādi Tiesa un Vispārējā tiesa garantē attiecīgo personu tiesību aizsardzību tiesā, ja Savienības līmenī pieņemti lēmumi šīs personas skar tieši un individuāli. Savukārt vienīgi valsts tiesu kompetencē ir pārbaudīt valsts iestāžu tiesību aktu tiesiskumu no valsts tiesību viedokļa.

.....

Vispārējā tiesa atcēla Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) lēmumu nesniegt **daļēju piekļuvi galīgajam ziņojumam** par tā izmeklēšanu saistībā ar **ielu apgaismojuma projektiem**, kurus **Ungārijā** ar Savienības finansiālu atbalstu bija īstenojusi sabiedrība *Élios*. Tā kā Ungārijas iestādes jau bija izbeigušas valsts mēroga izmeklēšanu saistībā ar šo ziņojumu, arī mērķis aizsargāt izmeklēšanas darbības vairs neattaisno atteikumu piekļūt pieprasītajam dokumentam.

→ **Spriedums Homoki/Komisija, 2021. gada 1. septembris, T-517/19**

Tiesa atcēla Padomes lēmumus saistībā ar **Visaptveroša un pastiprināta partnerības nolīguma**, kas 2017. gada 26. novembrī **tika parakstīts ar Armēniju**, piemērošanu. Tā nosprieda – lai gan partnerības nolīgumā ir saskatāmas atsevišķas saiknes ar kopējo ārpolitikas un drošības politiku, tajā ietvertie un ar šo politiku saistītie elementi vai nodomu deklarācijas nav pietiekamas, lai veidotu autonomu šī nolīguma sastāvdaļu, kas var būt pamats Padomes akta sadalīšanai divos atsevišķos lēmumos. Šāda sadalīšana tostarp izraisītu vienprātīga balsojuma noteikuma izmantošanu vienam no attiecīgajiem tiesību aktiem un kvalificēta balsu vairākuma izmantošanu otram.

→ **Spriedums Komisija/Padome, 2021. gada 2. septembris, C-180/20**

Vispārējā tiesa noraidīja Rumānijas prasību par Komisijas lēmumu reģistrēt **Eiropas pilsoņu iniciatīvas (EPI) priekšlikumu** "Kohēzijas politika reģionu vienlīdzībai un reģionālo kultūru ilgtspējai". Tā pirmo reizi sprieda par Komisijas lēmuma reģistrēt šādu priekšlikumu apstrīdamību. Šis EPI priekšlikums Komisijā tika iesniegts 2013. gadā, un tā sākotnēji to noraidīja ar pamatojumu, ka acīmredzami ārpus Komisijas pilnvaru robežām ir iesniegt Savienības tiesību akta priekšlikumu, lai īstenotu Līgumus. Tiesa atcēla Komisijas lēmumu, bet tā pēcāk ar 2019. gada 30. aprīļa lēmumu reģistrēja strīdīgo EPI priekšlikumu.

→ Spriedums Rumānija/Komisija,
2021. gada 10. novembris, T-495/19

Vispārējā tiesa lēma par termiņa sākuma noteikšanu prasības celšanai par lēmumu, kas attiecas uz personu, kurai ir piemērojami **Eiropas Civildienesta noteikumi**, gadījumā, kad ir notikusi neveiksmīga paziņošana ar ierakstītu vēstuli. Tā kā nav noteikumu, kas regulētu prasības celšanas termiņa sākuma aprēķināšanu gadījumā, kad ierakstīta vēstule ar parakstu par saņemšanu netiek izņemta, lietās, kurām piemērojami minētie Civildienesta noteikumi, Vispārējā tiesa turklāt atgādināja, ka tiesiskā drošība un nepieciešamība novērst jebkāda veida diskrimināciju vai patvaļīgu attieksmi pareizā tiesvedībā neļauj piemērot prezumpciju par paziņošanu dienā, kad beidzas uz prasītāja dzīvesvietu adresētās ierakstītās vēstules glabāšanas termiņš. Visbeidzot, Vispārējā tiesa nosprieda – tā kā lēmums tika paziņots ar **elektroniskā pasta vēstuli** (kuras saņemšanu adresāts nekavējoties apstiprināja), tad termiņš prasības celšanai sākas no paziņošanas brīža.

→ Spriedums Barata/Parlaments,
2021. gada 3. marts, T-723/18

Lietā starp Moldovas Republiku un kādu Ukrainas sabiedrību Tiesai tika uzdots jautājums par **prasījuma, kurš izriet no elektroenerģijas pārdošanas līguma, kvalificēšanu par "ieguldījumu" Enerģētikas hartas nolīguma (EHN) izpratnē**. Tā nosprieda – tas, ka EHN slēdzējpusē uzņēmums ir ieguvis no elektroenerģijas piegādes līguma, kurš nav saistīts ar ieguldījumiem, izrietošu prasījumu, kas trešās valsts, kura nav minētā nolīguma slēdzējpusē, uzņēmumam ir pret citu šī paša nolīguma slēdzējpusē valsts uzņēmumu, nav "ieguldījums" EHN izpratnē. Prasījumu, kas izriet no vienkārša elektroenerģijas pārdošanas līguma, nevar uzskatīt par piešķirtu saimnieciskās darbības veikšanai enerģētikas nozarē. No tā izriet, ka vienkāršs elektroenerģijas piegādes līgums, ko šajā gadījumā īsteno citi saimnieciskās darbības subjekti, ir komercdarījums, kurš kā tāds nav ieguldījums.

→ Spriedums Moldova/Komstroy,
2021. gada 2. septembris, C-741/19

Atzinumā, kas tika sniegts pēc Eiropas Parlamenta lūguma, Tiesa norādīja, ka Līgumos Padomei nav aizliegts pirms tāda lēmuma pieņemšanas, ar kuru Savienība noslēdz **Eiropas Padomes konvenciju par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu** (tā sauktā Stambulas konvencija), sagaidīt dalībvalstu "savstarpēju vienošanos", bet Padome nevar grozīt šīs konvencijas noslēgšanas procedūru, pakārtojot to nosacījumam, ka iepriekš ir konstatēta šāda "savstarpēja vienošanās". Tiesa precizēja atbilstošo materiālo juridisko pamatu, lai pieņemtu Padomes aktu par tās Stambulas konvencijas daļas noslēgšanu, par ko ir paredzētā vienošanās. Tā arī precizēja, ka akts par noslēgšanu var tikt sadalīts divos atsevišķos lēmumos, ja ir konstatēta objektīva vajadzība.

➔ Atzinums Stambulas konvencija,
2021. gada 6. oktobris, 1/19

Nodokļi

Lai nodrošinātu iekšējā tirgus pareizu darbību, Eiropas Savienība ir saskaņojusi atsevišķus netiešos nodokļus, piemēram, akcīzes nodokli par energoproduktiem. Tādējādi, nosakot minimālo nodokļa likmi tostarp degvielai, Savienības direktīvas mērķis ir samazināt atšķirības starp valstu nodokļu likmēm. Turklāt pat tiešajiem nodokļiem, kuriem ir piemērojams dalībvalstu kompetences princips, piemēram, uzņēmumu ienākuma nodoklim, ir jāievēro tādi Eiropas Savienības pamatnoteikumi kā valsts atbalsta aizliegums. Līdzīgi kā iepriekšējos gados arī šajā gadā tika pasludināti spriedumi saistībā ar atsevišķu dalībvalstu iepriekšējiem nodokļu lēmumiem (*tax ruling*), ar kuriem daudznacionāliem uzņēmumiem tika piemērots īpašs nodokļu režīms, kuru Komisija uzskatīja par nesaderīgu ar šādu aizliegumu.

.....

Saistībā ar Komisijas celtu prasību sakarā ar pienākumu neizpildi **Tiesa konstatēja, ka, atbrīvojot no akcīzes nodokļa degvielu privāti fraktētiem atpūtas kuģiem, Itālija ir pārkāpusi Savienības tiesības.** Savienības direktīvā, kurā ir paredzēta minimālā nodokļu likme degvielai, atbrīvojumu ir atļauts piešķirt vienīgi tad, ja galalietotājs kuģi izmanto komerciāliem mērķiem. Tam, ka fraktētājam fraktēšana ir komercdarbība, šajā ziņā nav nozīmes.

➔ Spriedums Komisija/Itālija, 2021. gada 16. septembris, C-341/20

Izskatot Luksemburgas un *Amazon* celto prasību, Vispārējā tiesa atcēla Komisijas lēmumu, ar kuru Luksemburga laikposmā no 2006. līdz 2014. gadam **Amazon EU**, kas tolaik bija **Amazon** pārdošanas centrs visai Eiropai un kura juridiskā adrese ir Luksemburgā, esot piešķīrusi **Savienības tiesībām neatbilstošu valsts atbalstu**, kas tai, izmantojot **iepriekšējus nodokļu lēmumus** (*tax rulings*), ļāva maksāt ievērojami mazākus nodokļus nekā citiem uzņēmumiem. Komisija uzskatīja, ka Luksemburgai jāatgūst no *Amazon* nepamatotie nodokļu atvieglojumi aptuveni 250 miljonu EUR apmērā, pieskaitot procentus. Spriedumā Vispārējā tiesa konstatēja, ka Komisija nav pietiekami pierādījusi, ka *Amazon EU* ar nodokli apliekamie ienākumi būtu tikuši mākslīgi samazināti, novērtējot par augstu honorāra apmēru, kuru tā maksāja citam *Amazon* grupas uzņēmumam par noteiktu tā intelektuālā īpašuma tiesību izmantošanu.

→ Spriedums Luksemburga un Amazon/Komisija, 2021. gada 12. maijs, T-816/17 u.c.

Vispārējā tiesa noraidīja prasību, kuru bija cēlusi **Luksemburga un elektroenerģijas piegādātājs Engie** par lēmumu, ar kuru Komisija bija konstatējusi, ka Luksemburga bija piešķīrusi *Engie* **Savienības tiesībām neatbilstošu valsts atbalstu**, ar iepriekšēju nodokļu lēmumu (*tax rulings*) palīdzību ļaujot divām šīs grupas sabiedrībām, kuras ir reģistrētas Luksemburgā, izvairīties no nodokļa samaksas par gandrīz visu to peļņu. Komisija uzskatīja, ka Luksemburgai jāatgūst aptuveni 120 miljoni EUR nesamaksāto nodokļu, pieskaitot procentus. Spriedumā, ar kuru tika apstiprināts šis lēmums, Vispārējā tiesa uzsvēra, ka **Luksemburga bija atteikusies konstatēt Engie pieļautu tiesību ļaunprātīgu izmantošanu, lai gan visi kritēriji bija izpildīti.**

→ Spriedums Luksemburga u.c./Komisija, 2021. gada 12. maijs, T 516/18 u.c.

Intelektuālais īpašums

Tiesa un Vispārējā tiesa nodrošina tā tiesiskā regulējuma interpretāciju un piemērošanu, kuru Savienība ir pieņēmusi, lai aizsargātu intelektuālo darbu ekskluzīvo tiesību kopumu. Turklāt intelektuālā īpašuma (autortiesības) un rūpnieciskā īpašuma (preču zīmju tiesības, dizainparaugu aizsardzība, patentu tiesības) aizsardzība uzlabo uzņēmumu konkurētspēju, veicinot radošumam un inovācijām labvēlīgu vidi.

.....

Prāvā starp sabiedrību Lego un kādu Vācijas sabiedrību Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs (*EUIPO*) kļūdaini atzina par spēkā neesošu **būvklucīša no LEGO rotaļu būvkomplekta dizainparaugu**. Vispārējā tiesa uzskatīja, ka *EUIPO* vajadzēja veikt atbilstošu atkāpju no Regulas par Kopienas dizainparaugiem vērtējumu, ņemot vērā visas attiecīgā dizainparauga izskata iezīmes. Vispārējā tiesa atgādināja, **ka dizainparaugu nevar atzīt par spēkā neesošu, ja vismaz vienu no tā iezīmēm nenosaka šī ražojuma tehniskā funkcija**.

→ Spriedums *Lego A/S/EUIPO un Delta Sport Handelskontor GmbH*, 2021. gada 24. marts, T-515/19

Vispārējā tiesa atzina **trīsdimensiju preču zīmes lūpukrāsas flakona formā spēkā esamību**. Šādi rīkodamās, tā atcēla Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma biroja (*EUIPO*) lēmumu, ar kuru tika noraidīts sākotnējais šī apzīmējuma kā Eiropas Savienības preču zīmes reģistrācijas pieteikums lūpukrāsas apzīmējumam. Vispārējā tiesa uzskatīja, ka **pieprasītajai preču zīmei ir atšķirtspēja**, jo tā būtiski atšķiras no lūpukrāsu nozares noteikumiem un paražām tādēļ, ka flakonam ir noapaļota, nevis vertikāla un cilindriskā forma.

→ Spriedums *Guerlain*, 2021. gada 14. jūlijs, T-488/20

Vispārējā tiesa nosprieda, ka audiodatni, kas ietver **skaņu, kura rodas, atverot dzēriena skārdeni**, un kurai seko klusums un dzirkstīšana, nevar reģistrēt kā Eiropas Savienības preču zīmi tostarp attiecībā uz dzērieniem, jo tai nav atšķirtspējas. Tādējādi Vispārējā tiesa piekrīt *EUIPO* nostājai un atgādina, ka **skaņas apzīmējumam ir jābūt atšķirtspējai, lai patērētājs to varētu uztvert kā preču zīmi**, nevis kā funkcionāla rakstura elementu vai norādi bez pašām raksturīgajām īpašībām.

➔ Spriedums *Ardagh Metal Beverage Holdings*,
2021. gada 7. jūlijs, T-668/19

Vispārējā tiesa noraidīja sabiedrības **Chanel** prasību pret sabiedrības **Huawei** iesniegtu preču zīmes reģistrācijas pieteikumu Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojā (*EUIPO*), pamatojoties uz to, ka aplūkotās grafiskās preču zīmes nav līdzīgas, un nosprieda, ka preču zīmes ir jāsalīdzina tādas, kādas tās ir tikušas reģistrētas vai pieprasītas, nemainot to orientāciju. Vispārējā tiesa norādīja – **tas, ka katrā no aplūkotajām preču zīmēm vienkārši ir divi savstarpēji saistīti elementi, preču zīmes nepadara par līdzīgām, pat ja tām abām ir ģeometriskā apļa pamatforma, kas aptver šos elementus.**

➔ Spriedums *Chanel SAS*,
2021. gada 21. aprīlis, T-44/20

Vispārējā tiesa lēma par **iespēju Lielbritānijas advokātam pārstāvēt lietas dalībnieku tiesvedībā Vispārējā tiesā saistībā ar prasību par Eiropas Savienības Intelektuālā Īpašuma biroja (EUIPO) lēmumu**. Vispārējā tiesa atgādināja divus kumulatīvos nosacījumus, lai persona būtu tiesīga pārstāvēt lietas dalībniekus (kuri nav dalībvalstis vai Savienības iestādes) Savienības tiesās: pirmkārt, tai ir jābūt advokāta statusam un, otrkārt, tai ir jābūt tiesīgai praktizēt dalībvalstu tiesās vai to valstu tiesās, kas ir EEZ līguma līgumslēdzējas puses. Prasība tika celta pēc 2020. gada 31. decembra, kad beidzās pārejas periods pirms Apvienotās Karalistes galīgas izstāšanās no Savienības, un neattiecas ne uz vienu no Izstāšanās līgumā paredzētajiem gadījumiem, kad advokāts, kurš ir tiesīgs praktizēt Apvienotās Karalistes tiesās un kurš nav pierādījis, ka viņam ir tiesības praktizēt dalībvalsts vai citas EEZ līguma līgumslēdzējas puses valsts tiesā, var pārstāvēt lietas dalībnieku Savienības tiesās. Līdz ar to prasība tika atzīta par nepieņemamu.

→ Rīkojums *Daimler/EUIPO*,
2021. gada 7. decembris, T-422/21

Tiesa nosprieda, ka, ja autortiesību īpašnieks ir veicis vai uzdevis veikt **ierobežojošus pasākumus pret kadrēšanu** (*framing*), darba iegulšana trešās personas tīmekļvietnē, izmantojot šo tehniku, ir šī darba publicēšana jaunai sabiedrībai. Attiecībā uz šo izziņošanu sabiedrībai ir jāņem autortiesību īpašnieka atļauja.

→ Spriedums *VG Bild Kunst*,
2021. gada 9. marts, C-392/19

Saistībā ar sistēmu, kas bija spēkā pirms tās, kura tika ieviesta ar jauno 2019. gada Direktīvu par autortiesībām, Tiesa precizēja nosacījumus, kādos var rasties **tiešsaistes platformu** (šajā gadījumā *YouTube* un *Cyando*) **atbildība**. Tā nosprieda, ka šādu platformu apsaimniekotāji **principā paši neveic** ar autortiesībām aizsargāta satura, kuru tiešsaistē nelikumīgi izvietojusi to lietotāji, **izziņošanu sabiedrībai**. Tomēr viņu atbildību var radīt izziņošana, pārkāpjot autortiesības, ja papildus vienkāršai platformu nodrošināšanai tiek veicināta sabiedrības piekļuve šim saturam.

→ Spriedums *YouTube u.c.*,
2021. gada 22. jūnijs, C-682/18

Šajā lietā klientu sabiedrības *Telenet* klientu interneta pieslēgumi tika izmantoti, lai kopīgotu sabiedrības *Mircom* katalogā ietilpstošās filmas vienādranga (*peer to peer*) tīklā. Tiesa nosprieda, ka intelektuālā īpašuma tiesību īpašnieka tiesību aizsardzība var attaisnot to, ka tiek veikta lietotāju **IP adresu sistematiska reģistrācija** un viņu vārdu un pasta adresu paziņošana īpašniekam vai trešai personai, lai **celtu prasību par zaudējumu atlīdzību**. Tomēr intelektuālā īpašuma tiesību īpašnieka lūgums sniegt informāciju nedrīkst būt ļaunprātīgs un tam ir jābūt pamatotam un samērīgam.

→ Spriedums *M.I.C.M.*,
2021. gada 17. jūnijs, C-597/19

Tapu bāru īpašnieks Spānijā izmantoja apzīmēju “CHAMPANILLO” savu uzņēmumu apzīmējumam un reklāmai. Reklāmās tika attēlotas divas ar dzirkstošu dzērienu pildītas glāzes. *Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne (CIVC)* – organizācija, kas rūpējas par šampanieša ražotāju interesēm, vēlējās aizliegt jēdziena “champanillo” (kas spāņu valodā nozīmē “mazs šampanietis”) lietošanu, pamatojoties uz to, ka šī apzīmējuma lietošana ir uzskatāma par aizsargātā cilmes vietas nosaukuma (ACVN) “Champagne” aizskārumu. Tiesa precizēja, ka ar **ACVN** aptvertās preces **tiek aizsargātas pret aizliegtām darbībām, kas ir saistītas gan ar precēm, gan pakalpojumiem.**

→ Spriedums *Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne*,
2021. gada 9. septembris, C-783/19

Personas datu aizsardzība

Tiesa digitālajā pasaulē

[Skat. YouTube video](#)

Eiropas Savienībā ir tiesiskais regulējums, kas ir stabils un saskaņots pamats personas datu aizsardzībai neatkarīgi no to vākšanas veida un konteksta (iepirkšanās tiešsaistē, bankas aizdevumi, darba meklējumi, valsts iestāžu informācijas pieprasījumi). Šie noteikumi ir piemērojami personām vai valsts un privātajām organizācijām, kas ir reģistrētas Savienībā vai ārpus tās, tostarp uzņēmumiem, kas piedāvā preces vai pakalpojumus, piemēram, *Facebook* vai *Amazon*, ja tie pieprasa vai atkārtoti izmanto Savienības pilsoņu personas datus.

2021. gadā Tiesa vairākkārt ir lēmusi par pienākumiem, kas izriet no šo datu vākšanas un apstrādes, ko tostarp veic valsts iestādes un privāti uzņēmumi.

.....

Tiesa nosprieda, ka dalībvalsts tiesiskais regulējums, ar kuru ceļu satiksmes drošības iestādei ir noteikts pienākums darīt sabiedrībai pieejamus **datus par pārkāpumu uzskaites punktiem, kuri reģistrēti vadītājiem** par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem, ir pretrunā Savienības tiesībām. Tā faktiski uzskatīja, ka nav pierādīta šādas sistēmas nepieciešamība ceļu satiksmes drošības uzlabošanai. Lieta attiecās uz **Latvijas tiesisko regulējumu ceļu satiksmes jomā**, kurā bija paredzēts, ka informācija par pārkāpumu uzskaites punktiem, kuri reģistrēti transportlīdzekļu vadītājiem, ir vispārpieejama un to izpauž ikvienai personai, kura to pieprasa – un tai nav jāpierāda konkrēta interese iegūt šādu informāciju.

➔ [Spriedums Latvijas Republikas Saeima, 2021. gada 22. jūnijs, C-439/19](#)

Tiesa nosprieda, ka piekļuve kriminālizmeklēšanas nolūkā visiem **elektronisko komunikāciju datiem** par datu plūsmu vai atrašanās vietu, kas ļauj izdarīt precīzus secinājumus par lietotāju privāto dzīvi, ir atļauta tikai, lai **cīnītos pret smagu noziedzību vai novērstu nopietnus draudus sabiedrības drošībai**. Savienības tiesībām turklāt ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, ar kuru prokuratūrai ir piešķirta kompetence atļaut valsts iestādei piekļūt šiem datiem, lai veiktu kriminālizmeklēšanu.

→ Spriedums H. K./Prokuratūrai, 2021. gada 2. marts, C-746/18

Spriedumā, kas tika pasludināts lietā par personas datu aizsardzību, kurā bija iesaistīta sabiedrība **Facebook Ireland**, Tiesa precizēja nosacījumus **valsts uzraudzības iestāžu pilnvaru** īstenošanai attiecībā uz datu pārrobežu apstrādi, norādot, ka ar dažiem nosacījumiem šāda iestāde var vērst dalībvalsts tiesu iestāžu uzmanību uz jebkuru iespējamu Vispārīgās datu aizsardzības regulas (VDAR) pārkāpumu, pat ja tā attiecībā uz minēto apstrādi nav vadošā iestāde. Tiesa arī uzskatīja – tā kā **Facebook Ireland** nebija **pietiekami informējis interneta lietotājus** par to, ka tiek vākta un izmantota ar viņiem saistīta informācija, viņu piekrišana šādai datu apstrādei nebija spēkā.

→ Spriedums Facebook Ireland u.c., 2021. gada 15. jūnijs, C-645/19

Patērētāju tiesību aizsardzības

Tiesa: Eiropas Savienības patērētāju
tiesību nodrošināšana

[Skat. YouTube video](#)

Ko Tiesa dara mūsu labā?

[Skat. YouTube video](#)

Patērētāju tiesību veicināšana, viņu labklājība un labsajūta ir Savienības politikas izstrādes pamatvērtības. Tiesa uzrauga patērētāju aizsargājošu noteikumu piemērošanu, lai nodrošinātu viņu veselības, drošības, kā arī viņu ekonomisko un juridisko interešu aizsardzību, neatkarīgi no tā, kurā vietā Savienībā viņi dzīvo, ceļo vai iepērkas.

.....

Vispārējā tiesa atcēla Komisijas lēmumu, saskaņā ar kuru **depozīta maksas neiekasēšana par dzērienu iepakojumiem**, ko Vācijas pierobežas veikali pārdod klientiem, kuru domicils ir Dānijā, nav valsts atbalsts. Komisija ir pieļāvusi tiesību kļūdu, secinādama, ka nav izpildīts nosacījums par valsts līdzekļiem.

→ [Spriedums Dansk Erhverv/Komisija, 2021. gada 9. jūnijs, T-47/19](#)

Tiesa aizliedza pievienot aļģes *Lithothamnium calcareum* (litotamns) bioloģisko pārtikas produktu, piemēram, bioloģisko dzērienu uz rīsu un sojas bāzes, pārstrādē, lai tos bagātinātu ar kalciju, un atgādināja, ka **Savienības tiesībās ir paredzēti stingri noteikumi attiecībā uz minerālvielu, piemēram, kalcija, pievienošanu bioloģisko pārtikas produktu ražošanā**. Šo aļģu pulvera kā lauksaimnieciskas izcelsmes nebioloģiskās sastāvdaļas izmantošana faktiski nozīmētu, ka šo pārtikas produktu ražotājiem tiktu atļauts apiet šos noteikumus.

→ [Spriedums Natumi GmbH/Land Nordrhein-Westfalen, 2021. gada 29. aprīlis, C-815/19](#)

Tiesa nosprieda, ka **lidojuma novirzīšana uz lidostu, kas atrodas netālu no sākotnēji paredzētās lidostas, pati par sevi nerada tiesības uz vienotas likmes kompensāciju**. Turpretī tā norādīja, ka **aviosabiedrībai pēc savas iniciatīvas ir jāpiedāvā pasažierim segt izmaksas par transportu uz sākotnēji paredzēto galamērķa lidostu vai, attiecīgā gadījumā, citu tuvumā esošu vietu, par ko ir panākta vienošanās ar šo pasažieri**. Lai pārvadātājam nerastos pienākums izmaksāt kompensāciju pasažieriem ielidošanas ilgās kavēšanās gadījumā, tas var atsaukties uz ārkārtas apstākli, kas neietekmē kavēto lidojumu, bet gan iepriekšējo lidojumu, kuru viņš veic ar to pašu lidmašīnu.

→ Spriedums WZ/Austrian Airlines AG, 2021. gada 22. aprīlis, C-826/19

Tiesa uzskatīja, ka gaisa pārvadātāja darbinieku arodbiedrības organizēts **streiks, lai tostarp panāktu atalgojuma paaugstināšanu, nav uzskatāms par “ārkārtējiem apstākļiem”**, kas aviosabiedrību atbrīvotu no tās pienākuma izmaksāt kompensāciju lidojuma atcelšanas vai ilgās kavēšanās gadījumā. Tas, ka tiek noraidīta šāda kvalifikācija attiecībā uz šādu streiku, kurš ir organizēts, ievērojot valsts tiesiskajā regulējumā minētos nosacījumus, neapdraud ne gaisa pārvadātāja darbīmdarbības brīvību, ne tā tiesības uz īpašumu vai tiesības uz kolektīvām sarunām.

→ Spriedums Airhelp Ltd/Scandinavian Airlines System SAS, 2021. gada 23. marts, C-28/20

Tiesa nosprieda, ka **eurozonas dalībvalsts var noteikt, ka tās valsts pārvaldei ir pienākums pieņemt maksājumus skaidrā naudā**. Tomēr tā norādīja, ka dalībvalsts var arī ierobežot šādu maksājumu veikšanas iespējas sabiedrības interešu apsvērumu labad, īpaši tad, ja maksājumi skaidrā naudā var radīt pārvaldei nesaprātīgas izmaksas ļoti lielā maksātāju skaita dēļ. Tā arī precizēja, ka **pienākumu pieņemt banknotes var ierobežot sabiedrības interešu apsvērumu dēļ**, ja šie ierobežojumi ir samērīgi ar sasniedzamo sabiedrības interesēm kalpojošo mērķi, kas it īpaši nozīmē, ka maksātājiem ir pieejami citi tiesiski līdzekļi naudas parādu segšanai.

→ Spriedums Johannes Dietrich un Norbert Häring/Hessischer Rundfunk, 2021. gada 26. janvāris, C-422/219 un C-423/19

Tiesa nosprieda, ka **Ungārijas tiesiskais regulējums, ar kuru ir aizliegts atcelt ārvalstu valūtā izteiktu aizdevumu, pamatojoties uz to, ka tajā ir ietverts negodīgs noteikums** par maiņas kursa starpību, šķiet saderīgs ar Savienības tiesībām, ja šis tiesiskais regulējums ļauj atjaunot tiesisko un faktisko situāciju, kādā atrastos patērētājs, ja šāda negodīga noteikuma nebūtu bijis, pat tad, ja līguma atcelšana būtu bijusi izdevīgāka patērētājam. Turklāt attiecīgā patērētāja paustā griba nevar prevalēt pār valsts tiesas veikto vērtējumu jautājumā par to, vai Ungārijas valsts tiesiskais regulējums faktiski ļauj atjaunot šī patērētāja tiesisko un faktisko situāciju.

→ Spriedums OTP Jelzálogbank u.c., 2021. gada 2. septembris, C-932/19

Lietā, kurā Īrijas kuģošanas sabiedrībai *Irish Ferries* 2018. gadā bija jāatceļ visa braucienu sezona, jo jauna kuģa piegādes kavēšanās dēļ tā nevarēja izmantot aizstājošo kuģi, Tiesa precizēja vairākas tiesību normas par pasažieru tiesībām, ceļojot pa jūru un iekšzemes ūdensceļiem (atcelšana, kompensācija, biļešu cena utt.). Tā tostarp uzskatīja, ka **maršruta maiņas un kompensācijas pienākumi pārvadājumu pakalpojuma atcelšanas gadījumā ir samērīgi ar šajā jomā piemērojamās regulas mērķi.**

→ Spriedums *Irish Ferries*,
2021. gada 2. septembris, C-570/19

Tiesa lēma par tā sauktā “**nulles tarifa**” izvēles tarifu **internetam**. Runa ir par komercpraksi, ar kuru piekļuves sniedzējs piemēro “nulles tarifu” vai izdevīgāku tarifu visai vai daļai no datu plūsmas, kas saistīta ar lietojumprogrammu vai konkrētu lietojumprogrammu kategoriju, kuru piedāvā minētā piekļuves sniedzēja partneri. Tiesa nosprieda, ka šādi izvēles tarifi, kā arī joslas platuma, piesaistes izmantošanas vai viesabonēšanas ierobežojumi, kas izriet no šādas izvēles aktivizēšanas, ir pretrunā Regulai par piekļuvi atvērtam internetam.

→ Spriedums *Vodafone un Telekom Deutschland*,
2021. gada 2. septembris, C-854/19 u.c.

Ģimenes tiesības

Eiropas Savienībā ir radīti kopīgi noteikumi ģimenes tiesību jomā, lai Eiropas pilsoņi savu tiesību izmantošanā netiktu traucēti tādēļ, ka viņi dzīvo dažādās Savienības dalībvalstīs, vai tādēļ, ka viņi savas dzīves laikā ir pārcēlušies uz dzīvi citā dalībvalstī.

Noteikumi par pārrobežu strīdiem starp bērniem un viņu vecākiem ir ietverti Briseles IIa regulā, kas ir stūrakmens tiesu sadarbībai Savienībā laulības lietās un lietās par vecāku atbildību.

.....

Tiesa lēma **par starptautiskas bērnu nolaupīšanas** aspektiem lietā par pieteikumu par irāņu pāra bērna, kurš tika aizvests uz Somiju, atpakaļatdošanu Zviedrijā. Tā uzskatīja, ka **bērna aizvešana (vai nenogādāšana atpakaļ) nav pretiesiska, ja viens no vecākiem bez otra vecāka atļaujas ir aizvedis bērnu no viņa pastāvīgās dzīvesvietas valsts uz citu Savienības dalībvalsti pēc tam, kad imigrācijas jautājumos kompetentā dzīvesvietas valsts iestāde ir uzskatījusi, ka minētā vecāka un bērna patvēruma pieteikumi ir jāizskata šajā otrajā dalībvalstī.**

➔ Spriedums A,
2021. gada 2. augusts, C-262/21

Izskatīšanai Tiesā tika nodota lieta par nepilngadīgu bērnu, kurš ir Savienības pilsonis un kura uzņēmējas dalībvalsts izdotā dzimšanas apliecībā kā **viņa vecāki ir norādītas divas viena dzimuma personas**. Tā nosprieda, ka tās dalībvalsts, kuras valstspiederīgais ir bērns, pienākums ir izsniegt viņam personas apliecību vai pasi, nepieprasot, lai šis valsts iestādes vispirms izdod dzimšanas apliecību. Šai dalībvalstij ir arī pienākums atzīt uzņēmējas dalībvalsts izdotu dokumentu, lai **minētais bērns kopā ar katru no abām šīm personām varētu īstenot savas tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties Savienības teritorijā**.

→ Spriedums *Stolichna obshtina, rayon "Pancharevo"*,
2021. gada 14. decembris, C-490/20

Sociālais nodrošinājums

Eiropas Savienības tiesību normu mērķis ir koordinēt sociālā nodrošinājuma valsts sistēmas, lai nodrošinātu, ka personas, kuras apmetas uz dzīvi citā Savienības dalībvalstī, nezaudē savu sociālo nodrošinājumu (piemēram, tiesības uz pensiju un veselības aprūpi), un lai tās vienmēr zinātu, kuras valsts tiesību normas uz tām attiecas. Citiem vārdiem, nevienai personai, kura īsteno savas tiesības brīvi pārvietoties Eiropā, nevar tikt nodarīts kaitējums, salīdzinājumā ar personu, kura vienmēr ir uzturējusies un strādājusi vienā dalībvalstī. Šādā tiesību normu un principu kontekstā Tiesas mērķis ir garantēt Eiropas pilsoņu sociālo nodrošinājumu, to saskaņojot ar uzņēmējas dalībvalsts finanšu aizsardzību.

.....

Lietā par pilsonību un dalību **valsts sociālā nodrošinājuma sistēmā** Tiesa ekonomiski neaktīviem Savienības pilsoņiem, kuri pastāvīgi dzīvo dalībvalstī, kas nav viņu izcelsmes dalībvalsts, atzina tiesības tikt iekļautiem uzņēmējas dalībvalsts publiskajā veselības apdrošināšanas sistēmā. Tomēr tā norādīja, ka šādai iekļaušanai ne vienmēr ir jābūt bezmaksas.

➔ Spriedums A (Valsts veselības aprūpe),
2021. gada 15. jūlijs, C-535/19

Saistībā ar Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības Lielbritānijas tiesiskajā regulējumā Savienības pilsoņiem tika noteikta jauna sistēma, saskaņā ar kuru uzturēšanās tiesību piešķiršana nav pakārtota nosacījumam par līdzekļiem. Turpretī ar to Savienības pilsoņiem tiek liegti sociālās palīdzības pabalsti, saukti par “vispārējo kredītu”. Tiesa uzskatīja, ka šis tiesiskais regulējums ir saderīgs ar Savienības tiesībās garantēto vienlīdzīgas attieksmes principu. Tomēr kompetentajām valsts iestādēm ir jāpārbauda, **vai atteikums piešķirt šādus sociālās palīdzības pabalstus nepakļauj Savienības pilsoni un viņa bērnus viņu pamattiesību pārkāpuma riskam**, it īpaši attiecībā uz cilvēka cieņas ievērošanu.

→ Spriedums *The Department for Communities in Northern Ireland*,
2021. gada 15. jūlijs, C-709/20

Tiesa precizēja kritērijus, kas ir jāņem vērā, lai izvērtētu, vai **pagaidu darba aģentūra** parasti tās dalībvalsts teritorijā, kurā tā ir reģistrēta, veic “būtiskas darbības, nevis tās, kuras saistītas tikai ar iekšējo pārvaldību”. Tiesas ieskatā, lai varētu uzskatīt, ka pagaidu darba aģentūra “parasti veic savas darbības” kādā dalībvalstī, tai ir jāveic būtiska daļa no darbībām darbinieku nodrošināšanā lietotājuzņēmumiem, kuri ir reģistrēti un veic savas darbības šīs dalībvalsts teritorijā. Ar darbinieku atlasīšanu un pieņemšanu darbā dalībvalstī, kurā ir reģistrēta pagaidu darba aģentūra, nepietiek, lai varētu uzskatīt, ka šī aģentūra tajā veic “būtiskas darbības”.

→ Spriedums *Team Power Europe*,
2021. gada 3. jūnijs, C-784/19

Vienlīdzīga attieksme

Eiropas Savienības Pamattiesību hartā ir nostiprināta visu indivīdu kā cilvēku, darba ņēmēju, pilsoņu vai tiesvedības dalībnieku vienlīdzība likuma priekšā. Konkrētāk, ar Direktīvu 2000/78 tiek nodrošināta kopēja sistēma vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju, kā arī aizsardzība pret diskrimināciju reliģijas, uzskatu, vecuma, invaliditātes vai seksuālās orientācijas dēļ šajās jomās. Tiesa ir izskatījusi vairākas lietas saistībā ar iespējamiem tiešas vai netiešas diskriminācijas gadījumiem, uzsverot atbilstošu samērīguma principa ievērošanu starp ieviesto noteikumu mērķi un vienlīdzīgas attieksmes principu.

.....

2021. gada jūlijā Tiesa par Savienības tiesībām pretrunā esošu atzina dalībvalsts tiesisko regulējumu, ar ko bija paredzēta pilnīga neiespējamība saglabāt amatā ieslodzījuma vietas ierēdni, kura dzirde neatbilst skaņas uztveres minimālajiem sliekšņiem, neļaujot pārbaudīt, vai viņš var pildīt savus pienākumus. Tiesa uzskatīja, ka ar šādu tiesisko regulējumu ir radīta **tieša diskriminācija invaliditātes dēļ**.

→ Spriedums Tartu Vangla,
2021. gada 15. jūlijs, C-795/19

Divas lietas attiecās uz musulmaņu reliģiskās piederības **darba ņēmējām, kuras bija izlēmušas darba vietā nēsāt plīvuru kā reliģisko simbolu**. Tiesa uzskatīja, ka **darba devēja noteikts aizliegums** darba vietā nēsāt jebkādas formas redzamas politiskās, filozofiskās vai reliģiskās pārliecības zīmes **var tikt attaisnots** ar darba devēja nepieciešamību prezentēt sevi klientiem neitrālā veidā vai novērst sociālos konfliktus. Tomēr, saskaņojot attiecīgās tiesības, valsts tiesas var ņemt vērā to dalībvalstij raksturīgo kontekstu un it īpaši labvēlīgākas valsts tiesību normas attiecībā uz reliģijas brīvības aizsardzību.

→ Spriedums WABE un MH Müller Handel,
2021. gada 15. jūlijs, C-804/18 un C-341/19

Valsts atbalsts un Covid-19

2020. gada jūnijā **Portugāle** paziņoja Komisijai par valsts atbalstu, kas izpaužas kā aizdevuma līgums, kura maksimālais apmērs ir 1,2 miljardi EUR, aviosabiedrībai *Transportes Aereos Portugueses SGPS SA*, kas ir *TAP Air Portugal* mātesuzņēmums un kuram pilnībā pieder tās akcijas. Vispārējā tiesa atcēla Komisijas lēmumu, ar kuru atbalsts atzīts par saderīgu ar iekšējo tirgu Covid-19 pandēmijas kontekstā, pamatojoties uz to, ka šis lēmums nav pienācīgi pamatots. Tomēr šī paša konteksta dēļ atcelšanas sekas tika atliktas līdz brīdim, kad Komisija būs pieņēmusi jaunu lēmumu.

→ [Spriedums Ryanair DAC/Komisija \(TAP - Covid-19\),
2021. gada 19. maijs, T-465/20](#)

2020. gada aprīlī **Vācija** paziņoja Komisijai par individuālo atbalstu aviosabiedrībai **Condor Flugdienst GmbH**, kas izpaužas kā divi aizdevumi 550 miljonu EUR apmērā, kuram piemērojama valsts garantija un subsidētas procentu likmes. Vispārējā tiesa atcēla Komisijas lēmumu, ar kuru apstiprināts atbalsts, nepietiekama pamatojuma dēļ. Tomēr, ņemot vērā ekonomisko un sociālo kontekstu, ko raksturo Covid-19 pandēmija, tā apturēja atcelšanas sekas līdz brīdim, kad Komisija būs pieņēmusi jaunu lēmumu.

→ [Spriedums Ryanair/Komisija \(Condor - Covid-19\),
2021. gada 9. jūnijs, T-665/20](#)

Vispārējā tiesa uzskatīja, ka **Zviedrijas** īstenotā atbalsta shēma, kas izpaužas kā **aizdevumu garantijas aviosabiedrībām ar Zviedrijas darbības licenci**, lai kompensētu smagus traucējumus šīs dalībvalsts tautsaimniecībai Covid-19 pandēmijas laikā, ir saderīga ar Savienības tiesībām. Konkrētāk, šī shēma attiecas uz aviosabiedrībām, kurām 2020. gada 1. janvārī bija licence komercdarbībai gaisa pārvadājumu nozarē, izņemot aviosabiedrības, kuras veic neregulārus lidojumus.

→ [Spriedums Ryanair DAC/Komisija,
2021. gada 17. februāris, T-238/20](#)

Vispārējā tiesa apstiprināja **Francijas** īstenoto valsts atbalstu **nodokļu moratorija veidā** sabiedrībām, kurām ir Francijas licence. Šo atbalsta shēmu, kas skar civilās aviācijas nodokli un solidaritātes nodokli attiecībā uz aviobiļetēm, kuri jāmaksā ik mēnesi laikposmā no 2020. gada marta līdz decembrim, Vispārējā tiesa atzina par atbilstošu tam, lai kompensētu Covid-19 pandēmijas radītos ekonomiskos zaudējumus, un tā nerada diskrimināciju, kas būtu pretrunā Savienības tiesībām.

→ [Spriedums Ryanair DAC/Komisija, 2021. gada 17. februāris, T-259/20](#)

Vispārējā tiesa apstiprināja atbalstu, kas izpaužas kā divas atjaunojamas kredītlīnijas, katra no tām ar maksimālo apmēru 1,5 miljardi Zviedrijas kronu (SEK), kuru **Zviedrija** un **Dānija** īstenoja sabiedrības **SAS** labā, lai novērstu kaitējumu, kas radies saistībā ar Covid-19 pandēmijas dēļ pieņemtajiem ierobežojumiem, atceļot vai pārplānojot lidojumus. Tā uzskatīja – tā kā SAS pieder būtiski lielāka tirgus daļa salīdzinājumā ar tās tuvāko konkurentu šajās abās dalībvalstīs, aplūkots atbalsts nav prettiesiska diskriminācija.

→ [Spriedumi Ryanair DAC/Komisija, 2021. gada 14. aprīlis, T-378/20 un T-379/20](#)

Vispārējā tiesa nosprieda, ka ar Savienības tiesībām ir saderīga garantija, kuru **Somija** piešķirusi aviosabiedrībai **Finnair** un kuras mērķis ir no pensiju fonda saņemt aizdevumu 600 miljonu EUR apmērā tās apgrozāmā kapitāla Covid-19 pandēmijas radīto vajadzību apmierināšanai. Garantija bija nepieciešama, jo **Finnair** draudēja maksātnespēja pēkšņa tās aktivitātes krituma dēļ un nespējas apmierināt savas likviditātes vajadzības kredītu tirgos dēļ.

→ [Spriedums Ryanair DAC/Komisija, 2021. gada 14. aprīlis, T-388/20](#)

Vispārējā tiesa apstiprināja Komisijas lēmumu, ar kuru tika atļauts **Spānijas** īstenots atbalsta fonds, lai nodrošinātu tādu **nefinanšu uzņēmumu** maksātspēju, kuru galvenais darbības centrs ir Spānijā, kuriem ir sistēmiska vai stratēģiska nozīme valsts ekonomikā un kuri ir saskārušies ar pagaidu grūtībām Covid-19 pandēmijas dēļ. Tā uzsvēra, ka attiecīgais pasākums, kurš ir paredzēts rekapitalizācijas pasākumu veikšanai un kura budžets ir 10 miljardi EUR, neapšaubāmi ir valsts atbalsta shēma, tomēr ir samērīgs un nediskriminējošs.

→ [Spriedums Ryanair DAC/Komisija, 2021. gada 19. maijs, T-628/20](#)

Valsts atbalsts

Subsīdiju, kuras dalībvalstis piešķir saimnieciskās darbības subjektiem, saderības ar Savienības tiesībām pārbaudei var būt nepieciešams sarežģīts un padziļināts to apstākļu izvērtējums, kuri valsts iestādēm ir likuši iejaukties konkurencē. 2021. gadā Tiesa un Vispārējā tiesa vairākās lietās par būtisku ekonomisko ietekmi pārbaudīja Savienības tiesību valsts atbalsta jomā ievērošanas uzrauga – Komisijas – veikto vērtējumu par šiem valsts pasākumiem.

.....

Nürburgringā (*Nürburgring*), kas atrodas Vācijā, ietilpst autosacīkšu trase un atpūtas parks. Pēc tam, kad to īpašnieki – publisko tiesību subjekti – tika atzīti par maksātnespējīgiem, komplekss tika pārdots privātam uzņēmumam. Lai gan citi saimnieciskās darbības subjekti bija apstiprinājuši, ka pārdošana notika zem tirgus cenas un diskriminējošā veidā, Komisija nolēma nesākt formālu izmeklēšanas procedūru. Tiesa, izskatot **apelācijas sūdzību** šajā lietā, atcēla Komisijas lēmumu, kā arī Vispārējās tiesas spriedumu, ar kuru tas tika apstiprināts, **izdodot rīkojumu Komisijai atkārtoti izvērtēt, vai Nürburgringas pārdošana nozīmēja, ka ir piešķirts valsts atbalsts.**

→ **Spriedums *Ja zum Nürburgring* u.c./Komisija, 2021. gada 2. septembris, C-647/19 P u.c.**

Komisija vairākos lēmumos bija konstatējusi, ka šķīrējtiesas nolēmums, ar kuru Grieķijas alumīnija ražotājam *Mytilinaios* ir noteikts, iespējams, preferenciāls elektroenerģijas tarifs, kas tam ir jāmaksā *DEI* (Grieķijas elektroenerģijas ražotājs un piegādātājs), **faktiski neietver priekšrocību piešķiršanu.** Vispārējā tiesa atcēla šos lēmumus, uzskatot, ka Komisijai esot vajadzējis rūpīgi, pietiekami un pilnīgi izvērtēt iespējamu valsts atbalsta *Mytilinaios*, kas piešķirts ar šķīrējtiesas nolēmumu, esamību un šai sakarā veikt sarežģītu ekonomisku un tehnisku izvērtējumu.

→ **Spriedums *DEI/Komisija, 2021. gada 22. septembris, T-639/14 u.c.***

Zvejnieku kooperatīvs un zvejas kuģu īpašnieki iesniedza prasības par Komisijas lēmumu necelt iebildumus par atbalstu saistībā ar pirmo **atkrastes vēja parku izveidi Francijā**. Vispārējā tiesa konstatēja, ka šīm personām nebija tiesību celt šādas prasības, jo, pirmkārt, tās nekonkurē ar šo vēja parku apsaimniekotājiem un, otrkārt, tās nav pierādījušas, ka aplūkots atbalsts var konkrēti ietekmēt to situāciju.

➔ Spriedums CAPA u.c./Komisija, 2021. gada 15. septembris, T-777/19

Sociālās tiesības

Tiesa darba vietā – darba ņēmēju tiesību aizsardzība

[Skat. YouTube video](#)

2021. gadā Tiesai bija jāinterpretē Savienības tiesības sociālās politikas jomā, tostarp saistībā ar darba nosacījumiem un darba ņēmēju sociālo palīdzību. Savienības likumdevējs šajā ziņā ir paredzējis minimālos noteikumus, kuri dalībvalstīm ir jāievēro. Tādējādi darba laika organizēšanas jomā Savienības tiesībās ir noteiktas minimālās veselības un drošības prasības, ļaujot darba ņēmējiem izmantot minimālos atpūtas laikus. Lai nodrošinātu līdzsvaru starp profesionālo dzīvi, privāto dzīvi un ģimenes dzīvi, tajās ir paredzēti arī noteikumi bērna kopšanas atvaļinājuma jomā. Visbeidzot, ar tām tiek organizēta sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinācija, nodrošinot principa par vienlīdzīgu attieksmi īstenošanu šajā jomā visiem Savienības darba ņēmējiem. Visbeidzot, Tiesai bija jāprecizē darba ņēmēju, kas ir trešo valstu valstspiederīgie, piekļuves valsts pabalstiem nosacījumi.

Atbildot uz Rumānijas tiesas uzdotu jautājumu par **Direktīvas par darba laika organizēšanu** interpretāciju, Tiesa analizēja ekspertu situāciju, kurus *Academia de Studii Economice din București* (Bukarestes Ekonomikas zinātņu akadēmija (ASE)) bija pieņēmusi darbā uz vairāku darba līgumu pamata, kur dažas dienas ar astoņām darba stundām, kas bija nostrādātas parastajā darba laikā, bija summētas ar darba stundām, kuras bija nostrādātas kāda projekta vai projektu ietvaros. Tiesa norādīja – ja darba ņēmējs ar vienu un to pašu darba devēju ir noslēdzis vairākus darba līgumus, **minimālais ikdienas atpūtas laiks attiecas uz visiem līgumiem kopā**, nevis uz katru no līgumiem atsevišķi.

➔ **Spriedums Academia de Studii Economice din București/Organismul Intermediar pentru Programul Operațional Capital Uman – Ministerul Educației Naționale, 2021. gada 17. marts, C-585/19**

Prāvā starp bijušo Slovēnijas armijas instruktoru un Aizsardzības ministriju par atlīdzību par viņa dežūrām Tiesa precizēja gadījumus, kuros **Direktīva par darba laika organizēšanu nav piemērojama militārpersonu veiktajām darbībām**. Šai direktīvai nav pretrunā tas, ka dežūras laikposms, kad militārpersonai ir jāuzturas kazarmās, kurās tā ir norīkota, tur neveicot faktisku darbu, netiek atalgots tāpat kā dežūras laikposms, kad tā faktiski veic darbu.

→ Spriedums *Ministrstvo za obrambo*,
2021. gada 15. jūlijs, C-742/19

Luksemburgas tiesas iesniegtā prejudiciālā nolēmuma lietā Tiesa interpretēja **Direktīvu par pārskatīto pamatnolīgumu attiecībā uz bērna kopšanas atvaļinājumu**. Tā norādīja, ka **dalībvalsts tiesības uz bērna kopšanas atvaļinājumu nevar pakārtot vecāka nodarbinātībai bērna piedzimšanas brīdī vai bērna adopcijas brīdī**. Šī dalībvalsts savukārt var pieprasīt, lai šis vecāks būtu ticis nepārtraukti nodarbināts vismaz divpadsmit mēnešus tieši pirms šī bērna kopšanas atvaļinājuma sākuma.

→ Spriedums *XI/Caisse pour l'avenir des enfants*,
2021. gada 25. februāris, C-129/20

Itālijā vairākiem **trešo valstu valstspiederīgajiem, kuriem ir saskaņā ar valsts tiesību aktiem, ar ko transponēta Savienības direktīva, iegūta vienota darba atļauja**, tika atteikts piešķirt bērna piedzimšanas pabalstu un maternitātes pabalstu, pamatojoties uz to, ka šīm personām nav pastāvīgā iedzīvotāja statusa. Tiesa, kurā vērsās *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa, Itālija), nosprieda, ka šiem trešo valstu pilsoņiem ir tiesības saņemt šādus Itālijas tiesiskajā regulējumā paredzētos pabalstus.

→ Spriedums *O. D. u.c./Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS)*,
2021. gada 2. septembris, C-350/20

Banku savienība

Banku savienība ir būtiska Ekonomikas un monetārās savienības sastāvdaļa, kas tika izveidota, reaģējot uz 2008. gada finanšu krīzi, kā arī uz valsts parāda krīzi, kas vēlāk radās eurozonā. Banku savienības mērķis ir nodrošināt, lai eurozonas un plašāk – Eiropas Savienības – banku nozare būtu stabila, droša un uzticama, un tādējādi tā veicina vispārējo finanšu stabilitāti, to, lai bankas varētu stāties pretim finanšu krīzēm un lai tiktu rasts risinājums banku maksātnespējai, neizmantojot Savienības nodokļu maksātāju naudu, kā arī mazinot tās sekas Savienības ekonomikā. Eurozonas dalībvalstis ietilpst banku savienībā, un tās, kuras nav šīs savienības dalībnieces, var tajā piedalīties, cieši sadarbodamās ar Eiropas Centrālo banku. Tiesai un Vispārējai tiesai regulāri ir jāizskata jautājumi saistībā ar banku savienību.

.....

2018. gada jūnijā Latvijas prokuratūra pret Latvijas Bankas prezidentu cēla apsūdzību par dažādiem ar kukuļņemšanu saistītiem noziedzīgiem nodarījumiem. Šis prezidents, būdams šādā statusā, bija arī Eiropas Centrālās bankas (ECB) Ģenerālpadomes un Padomes loceklis. Ņemot vērā šo specifiku, Latvijas tiesa, kura izskatīja lietu, jautāja, vai attiecīgajai personai var būt imunitāte saskaņā ar Protokolu par privilēģijām un imunitāti Eiropas Savienībā, ar kuru Savienības ierēdņiem un pārējiem darbiniekiem ir piešķirta imunitāte pret tiesvedību attiecībā uz visām darbībām, ko viņi veikuši, pildot amata pienākumus. Tiesa nosprieda – ja kriminālprocesa virzītājs konstatē, ka veiktās darbības dalībvalsts centrālās bankas vadītājs acīmredzami nav veicis, pildot savus amata pienākumus, imunitāte nav piemērojama. **Krāpšanas, kukuļņemšanas vai nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas nodarījumi nav uzskatāmi par darbībām, kuras centrālās bankas vadītājs būtu veicis, pildot savus amata pienākumus.**

→ Spridums LG Ģenerālprokuratūra, 2021. gada 30. novembris, C-3/20

2016. gadā Eiropas Banku iestāde (EBI) izdeva **Pamatnostādnes par produktu pārraudzības un pārvaldības pasākumiem banku mazumtirdzniecības produktiem**. Ar tās tīmekļvietnē ievietotu paziņojumu *Autorité de contrôle prudentiel et de résolution* (Prudenciālās uzraudzības un noregulējuma iestāde (ACPR), Francija) paziņoja, ka tā ievēro šīs pamatnostādnes, tādējādi tās padarot piemērojamas visām tās uzraudzītajām finanšu iestādēm. *Fédération bancaire française* (Francijas Banku federācija (FBF)) lūdza Francijas *Conseil d'État* (Valsts padome) atcelt paziņojumu, uzskatot, ka izdot šādas pamatnostādnes nav EBI kompetencē. *Conseil d'État* vērsās Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu par pieejamajiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, lai nodrošinātu strīdīgo pamatnostādņu tiesiskuma pārbaudi un to spēkā esamību. Tiesa norādīja, ka prejudiciālā nolēmuma procedūru var izmantot, lai pārbaudītu šo spēkā esamību, un ka šajā gadījumā pamatnostādnes ir spēkā.

➔ Spriedums FBF,
2021. gada 15. jūlijs, C-911/19

Ierobežojoši pasākumi un ārpolitika

Ierobežojoši pasākumi jeb “sankcijas” ir būtisks Eiropas Savienības kopējās ārpolitikas un drošības politikas (KĀDP) instruments. Tās tiek izmantotas saistībā ar globālu un integrētu darbību, kas tostarp ietver politisku dialogu. Savienība tās izmanto it īpaši, lai aizsargātu Savienības vērtības, pamatintereses un drošību, kā arī novērstu konfliktus un nostiprinātu starptautisko drošību. Sankciju nolūks faktiski ir radīt izmaiņas politikā vai to personu vai organizāciju, uz kurām tās attiecas, rīcībā, lai veicinātu KĀDP mērķus.

“Sekundārās sankcijas” balstās uz ASV valdības spēju izmantot savas finanšu sistēmas pārākumu, lai piespiestu ārvalstu organizācijas atteikties no darījumu, turklāt likumīgu, veikšanas ar sankcionētajām personām. Savienības tiesībās šīm organizācijām ir aizliegts pakļauties šīm sankcijām, ja vien Eiropas Komisija nav devusi atļauju gadījumā, kad ārvalsts tiesību aktu neievērošana smagi kaitētu šo organizāciju interesēm. *Deutsche Telekom* vienpusēji, bez pamatojuma un bez Komisijas atļaujas uzteica pakalpojumu sniegšanas līgumus, kas bija saistoši Irānas valdībai piederošās Irānas bankas Melli Vācijas meitasuzņēmumam. Tiesa nosprieda, ka **uz Savienības tiesībās noteikto aizliegumu pakļauties sekundārajām sankcijām, ko Amerikas Savienotās Valstis noteikušas attiecībā pret Irānu, var atsaukties civilprocesā**, pat ja Amerikas Savienoto Valstu iestāde nav izdevusi konkrētu pieprasījumu vai norādījumu. Līdz ar to Vācijas tiesai, kurā vērsās Irānas banka, ir jālīdzsvaro šī aizlieguma mērķis un iespēja, ka *Deutsche Telekom* tiks radīti ekonomiski zaudējumi, kā arī šo zaudējumu mērogs gadījumā, ja šis uzņēmums nevarētu izbeigt savas darījumattiecības ar šo banku.

➔ **Spriedums Bank Melli Iran, 2021. gada 21. decembris, C-124/20**

Ņemot vērā stāvokļa pasliktināšanos cilvēktiesību, tiesiskuma un demokrātijas jomā, Eiropas Savienības Padome 2017. gadā pieņēma **ierobežojošus pasākumus pret Venecuēlu**. Tālab tā lūdza Vispārējo tiesu atcelt šos pasākumus, tomēr Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Venecuēlai nav tiesību celt prasību par šādu regulu. Tiesa, kurā tika iesniegta apelācijas sūdzība, turpretī nosprieda, ka **šai valstij tomēr ir tiesības celt prasību par regulu, ar kuru attiecībā uz to ir ieviesti ierobežojoši pasākumi**, un līdz ar to nodeva lietu atpakaļ izskatīšanai Vispārējā tiesā, lai tā atcelšanas prasību izskatītu pēc būtības.

Spriedums *Venecuēla/Padome*,
2021. gada 22. jūnijs, C-872/19

Eiropas krimināltiesību telpa

Eiropas krimināltiesību telpā ir vērojami vairāki virzieni: tiesu nolēmumu savstarpēja atzīšana, dalībvalstu krimināltiesību tuvināšana, integrētu sadarbības dalībnieku izveide un, visbeidzot, starptautiskās sadarbības stiprināšana šajā jomā. Tādēļ Eiropas Savienības izvirzītā mērķa kļūt par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu rezultātā ir atcelta izdošana starp dalībvalstīm un tā ir aizstāta ar nodošanas sistēmu starp tiesu iestādēm. Eiropas apcietināšanas orderis ir pirmā konkrētā izpausme krimināltiesību jomā, kas ir savstarpējas atzīšanas princips un kas ir dalībvalstu tiesu iestāžu sadarbības stūrakmens. Arestēt un nodot personu, kas tiek meklēta citā dalībvalstī, lai veiktu kriminālvajāšanu vai izpildītu brīvības atņemšanas sodu vai drošības līdzekli, ir dalībvalsts tiesas lēmums. Attiecībā uz lēmumiem par Eiropas apcietināšanas ordera izpildi ir jāveic pietiekamas kontroles valsts līmenī; dažkārt rodas interpretācijas grūtības, tādēļ Tiesa tiek lūgta novērst šīs grūtības.

.....

Lietā, kas attiecās uz tāda **Eiropas apcietināšanas ordera izpildi Īrijā, kuru Apvienotā Karaliste bija izdevusi pirms izstāšanās no Eiropas Savienības**, Tiesa nosprieda, ka noteikumi par Eiropas apcietināšanas ordera režīmu attiecībā uz Apvienoto Karalisti, kas ir paredzēti Izstāšanās līgumā, un par jauno nodošanas mehānismu Tirdzniecības un sadarbības nolīgumā starp ES un šo trešo valsti ir saistoši Īrijai. Šo noteikumu iekļaušana minētajos nolīgumos to noslēgšanas nolūkā nepamatoja tāda juridiskā pamata pievienošanu, kurš attiecas uz brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, līdz ar to minētajos noteikumos nav ietverta prasība dot Īrijai iespēju izvēlēties tos piemērot vai nepiemērot.

➔ Spriedums Governor of Cloverhill Prison u.c.,
2021. gada 16. novembris, C-479/21 PPU

B | Galvenie skaitliskie rādītāji

par tiesvedības darbību

Tiesa

Tiesa galvenokārt izskata lietas par:

- lūgumiem sniegt **prejudiciālu nolēmumu**, ja valsts tiesai ir šaubas par Savienības pieņemta akta interpretāciju vai tā spēkā esamību. Šajā gadījumā valsts tiesa aptur tajā notiekošo tiesvedību un vēršas Tiesā, kura spriež par attiecīgo normu interpretāciju vai spēkā esamību. Saņēmusi Tiesas nolēmumā ietverto skaidrojumu, valsts tiesa var atrisināt tajā izskatāmo strīdu. Lietās, kurās vajadzīga atbilde ļoti īsā termiņā (piemēram, saistībā ar patvērumu, robežkontroli, bērnu nolaupīšanu u.tml.), **paredzēta steidzamības prejudiciāla nolēmuma tiesvedība ("PPU")**;
- **apelācijas sūdzībām**, kas vērstas pret Vispārējās tiesas pasludinātiem nolēmumiem un ir tiesību aizsardzības līdzekļi, kuru ietvaros Tiesai var atcelt Vispārējās tiesas nolēmumu;
- **tiešajām prasībām**, kuras galvenokārt vērstas uz to, lai:
 - panāktu Savienības tiesību akta atcelšanu ("**atcelšanas prasība**") vai
 - konstatētu Savienības tiesībās noteikto dalībvalsts pienākumu neizpildi ("**prasība sakarā ar pienākumu neizpildi**"). Ja dalībvalsts nepilda spriedumu, ar kuru ir konstatēta pienākumu neizpilde, otras prasības, kas tiek saukta par prasību sakarā ar "**divkāršu neizpildi**", iznākumā Tiesa tai var piemērot naudas sodu;
- lūgumiem sniegt **atzinumu** par nolīguma, ko Savienība paredz noslēgt ar trešo valsti vai starptautisku organizāciju, saderību ar Līgumu noteikumiem. Šādu lūgumu var iesniegt dalībvalsts vai kāda Eiropas Savienības iestāde (Parlaments, Padome vai Komisija).

838

ierosinātas lietas

567

no tām **9 PPU**

**prejudiciālā
nolēmuma
tiesvedības**

**Dalībvalstis, kuras
iesniegušas lielāko
lūgumu skaitu**

Vācija:	106
Bulgārija:	58
Itālija:	46
Rumānija:	38
Austrija:	37

29

tiešās prasības

no tām

22

prasības sakarā ar
pienākumu neizpildi un

1

prasība sakarā ar
"divkāršu neizpildi"

232

apelācijas sūdzības
par Vispārējās tiesas
 nolēmumiem

12

juridiskās
palīdzības lūgumi

Lietas dalībnieks, kas
nespēj segt tiesāšanās
izmaksas, var lūgt piešķirt
bezmaksas juridisko
palīdzību.

772

izskatītas lietas

547

no tām **9 PPU**

prejudiciālā
 nolēmuma
 tiesvedības

30

tiešās prasības

(lietās konstatēta
pienākumu neizpilde
11 dalībvalstu gadījumā)

183

apelācijas sūdzības
par Vispārējās tiesas
 nolēmumiem

no tām

23

gadījumos Vispārējās tiesas
 nolēmums tika atcelts

1

lūgums sniegt
atzinumu

Vidējais tiesvedības
 ilgums:

16,6

 mēneši

Steidzamības
prejudiciālā nolēmuma
 tiesvedība:

3,7

 mēneši

1113

izskatīšanā esošas
lietas

2021. gada
31. decembrī

Galvenās tēmas:

Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	136
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums	49
Lauksaimniecība	24
Muitas savienība	17
Nodokļi	80
Patērētāju tiesību aizsardzība	63
Pārvietošanās un uzņēmējdarbības brīvība un iekšējais tirgus	77
Sociālās tiesības	64
Transports	61
Valsts atbalsts un konkurence	115
Vide	45

Tiesas locekļi

Tiesas sastāvā ir 27 tiesneši un 11 ģenerālvokāti.

Tiesnešus un ģenerālvokātus amatā ieceļ dalībvalstu valdības, savstarpēji vienojoties, pēc apspriešanās ar komiteju, kurai ir jāsniedz atzinums par attiecīgajam amatam izvirzīto kandidātu piemērotību.

Tiesnešus un ģenerālvokātus amatā ieceļ uz sešiem gadiem un viņu pilnvaru termiņu var atjaunot. Viņus izraugās no tādu personu vidus, kuru neatkarība nav apšaubāma un kuri atbilst prasībām, kādas attiecīgās dalībvalstis izvirza augstākajiem tiesnešu amatiem, vai kuru kompetence ir vispāratzīta.

K. Lenaerts
Tiesas priekšsēdētājs

L. Bay Larsen
Tiesas priekšsēdētāja
vietnieks

A. Arabadjiev
1. palātas
priekšsēdētājs

A. Prechal
2. palātas
priekšsēdētāja

K. Jürimäe
3. palātas
priekšsēdētāja

C. Lycourgos
4. palātas
priekšsēdētājs

E. Regan
5. palātas
priekšsēdētājs

M. Szpunar
pirmais
ģenerālvokāts

S. Rodin
9. palātas
priekšsēdētājs

I. Jarukaitis
10. palātas
priekšsēdētājs

N. Jääskinen
8. palātas
priekšsēdētājs

I. Ziemele
6. palātas
priekšsēdētāja

J. Passer
7. palātas
priekšsēdētājs

J. Kokott
ģenerālvokāte

M. Ilešič
tiesnesis

J.-C. Bonichot
tiesnesis

T. von Danwitz
tiesnesis

M. Safjan
tiesnesis

F. Biltgen
tiesnesis

**M. Campos
Sánchez-
Bordona**
ģenerālvokāts

P. G. Xuereb
tiesnesis

**N. J. Cardoso
da Silva Piçarra**
tiesnesis

L. S. Rossi
tiesnese

G. Pitruzzella
ģenerālvokāts

P. Pikamäe
ģenerālvokāts

A. Kumin
tiesnesis

N. Wahl
tiesnesis

**J. Richard
de la Tour**
ģenerālvokāts

A. Rantos
ģenerālvokāts

D. Gratsias
tiesnesis

**M. L. Arastey
Sahún**
tiesnese

A. M. Collins
ģenerālvokāts

M. Gavalec
tiesnesis

N. Emiliou
ģenerālvokāts

Z. Csehi
tiesnesis

**O. Spineanu-
Matei**
tiesnese

T. Čapeta
ģenerālvokāte

L. Medina
ģenerālvokāte

A. Calot Escobar
Tiesas sekretārs

Tiesas sastāvs

(Protokolā kārtība 2021. gada 31. decembrī)

Pirmā rinda, no kreisās:

pirmais ģenerālvokāts *M. Szpunar*, palātu priekšsēdētāji *C. Lycourgos* un *A. Prechal*, Tiesas priekšsēdētāja vietnieks *L. Bay Larsen*, Tiesas priekšsēdētājs *K. Lenaerts*, palātas priekšsēdētājs *A. Arabadjiev*, palātas priekšsēdētāja *K. Jürimäe*, palātu priekšsēdētāji *E. Regan* un *S. Rodin*

Otrā rinda, no kreisās:

tiesneši *T. von Danwitz* un *M. Ilešič*, palātu priekšsēdētāji *J. Passer*, *N. Jääskinen* un *I. Jarukaitis*, palātas priekšsēdētāja *I. Ziemele*, ģenerālvokāte *J. Kokott*, tiesnesis *J. C. Bonichot*

Trešā rinda, no kreisās:

ģenerālvokāts *P. Pikamäe*, tiesnese *L. S. Rossi*, tiesneši *P. G. Xuereb*, *F. Biltgen* un *M. Safjan*, ģenerālvokāts *M. Campos Sánchez Bordona*, tiesnesis *N. J. Piçarra*, ģenerālvokāts *G. Pitruzzella*

Ceturtā rinda, no kreisās:

tiesnese *M. L. Arastey Sahún*, ģenerālvokāts *A. Rantos*, tiesneši *N. Wahl* un *A. Kumin*, ģenerālvokāts *J. Richard de la Tour*, tiesnesis *D. Gratsias*, ģenerālvokāts *A. M. Collins*

Piektā rinda, no kreisās:

ģenerālvokāte *L. Medina*, tiesnese *O. Spineanu Matei*, ģenerālvokāts *N. Emiliou*, tiesneši *M. Gavalec* un *Z. Csehi*, ģenerālvokāte *T. Čápetá*, Tiesas sekretārs *A. Calot Escobar*

Vispārējā tiesa

Vispārējā tiesā pirmajā instancē var vērsties ar tiešām prasībām, ko ceļ **fiziskas un juridiskas personas (sabiedrības, apvienības u.tml.)** un **dalībvalstis** par Eiropas Savienības iestāžu un struktūru tiesību aktiem, un tiešām prasībām par tāda kaitējuma atlīdzinājumu, kuru nodarījušas iestādes vai to darbinieki. Liela daļa šo strīdu ir ekonomiska rakstura – intelektuālais īpašums (Eiropas Savienības preču zīmes un dizainparaugi), konkurence, valsts atbalsts un banku un finanšu uzraudzība.

Vispārējās tiesas kompetencē ir arī izskatīt strīdus civildienesta jomā starp Eiropas Savienību un tās darbiniekiem.

Vispārējās tiesas nolēmumus var pārsūdzēt Tiesā tikai par tiesību jautājumiem. Lietās, kurās jau veikta dubulta pārbaude (neatkarīgā apelācijas padomē, pēc tam Vispārējā tiesā), Tiesa pieņem apelācijas sūdzību tikai tad, ja šī sūdzība izceļ Savienības tiesību vienotībai, konsekvencei vai attīstībai svarīgu jautājumu.

882

ierosinātas lietas

785

tiešās prasības

no tām:

80

par valsts atbalstu un konkurenci
(to skaitā 4 prasības, ko cēlušas dalībvalstis)

308

par intelektuālo un rūpniecisko īpašumu

81

ES civildienesta jomā

316

citas tiešās prasības (to skaitā 11 prasības, ko cēlušas dalībvalstis)

70

juridiskās palīdzības lūgumi

Lietas dalībnieks, kas nespēj segt tiesāšanās izmaksas, var lūgt piešķirt bezmaksas juridisko palīdzību.

951

izskatīta lieta

836

tiešās prasības

no tām

81

par valsts atbalstu un konkurenci

307

par intelektuālo un rūpniecisko īpašumu

128

ES civildienesta jomā

320

citas tiešās prasības

Vidējais tiesvedības ilgums:

17,3

 mēneši

Nolēmumu, par kuriem tika iesniegta apelācijas sūdzība
Tiesā, īpatsvars:

29 %

1428

izskatīšanā esošas lietas

2021. gada
31. decembrī

Galvenās tēmas:

Ekonomikas un monetārā politika	179
ES Civildienesta noteikumi	133
Ierobežojošie pasākumi	51
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums	320
Konkurence	96
Lauksaimniecība	23
Pieļauve dokumentiem	44
Publiskais iepirkums	25
Valsts atbalsts	273
Vide	16

Vispārējās

tiesas locekļi

Kopš 2019. gada 1. septembra Eiropas Savienības Vispārējās tiesas sastāvā ir pa diviem tiesnešiem no katras dalībvalsts. Amatā tiesnešus ieceļ dalībvalstis, savstarpēji vienojoties, uz sešiem gadiem – ar iespēju tikt atkārtoti iecelti amatā. Tiesneši no sava vidus uz trim gadiem ievēl priekšsēdētāju un priekšsēdētāja vietnieku, kurus var ievēlēt atkārtoti. Amata pienākumus viņi pilda pilnībā objektīvi.

M. van der Woude
Vispārējās tiesas
priekšsēdētājs

S. Papasavvas
Vispārējās tiesas
priekšsēdētājas
vietnieks

H. Kanninen
palātas
priekšsēdētājs

V. Tomljenović
palātas
priekšsēdētāja

S. Gervasoni
palātas
priekšsēdētājs

D. Spielmann
palātas
priekšsēdētājs

A. Marcoulli
palātas
priekšsēdētāja

**R. da Silva
Passos**
palātas
priekšsēdētājs

J. Sverningsen
palātas
priekšsēdētājs

M. J. Costeira
palātas
priekšsēdētāja

A. Kornezov
palātas
priekšsēdētājs

G. De Baere
palātas
priekšsēdētājs

M. Jaeger
tiesnesis

**S. Frimodt
Nielsen**
tiesnesis

J. Schwarcz
tiesnesis

M. Kancheva
tiesnese

E. Buttigieg
tiesnesis

V. Kreuschitz
tiesnesis

L. Madise
tiesnesis

C. Iliopoulos
tiesnesis

V. Valančius
tiesnesis

N. Półtorak
tiesnese

F. Schalin
tiesnesis

I. Reine
tiesnese

R. Barents
tiesnesis

P. Nihoul
tiesnesis

U. Öberg
tiesnesis

**K. Kowalik-
Bańczyk**
tiesnese

C. Mac Eochaidh
tiesnesis

R. Frendo
tiesnese

T. Pynnä
tiesnese

L. Truchot
tiesnesis

J. Laitenberger
tiesnesis

R. Mastroianni
tiesnesis

**J. Martín y Pérez
de Nanclores**
tiesnesis

O. Porchia
tiesnese

G. Hesse
tiesnesis

**M. Sampol
Pucurull**
tiesnesis

M. Stancu
tiesnese

**P. Škvařilová-
Pelzl**
tiesnese

I. Nõmm
tiesnesis

G. Steinfatt
tiesnesis

R. Norkus
tiesnesis

T. Perišin
tiesnese

D. Petrlík
tiesnesis

M. Brkan
tiesnese

P. Zilgalvis
tiesnesis

K. A. Kecsmár
tiesnesis

I. Gâlea
tiesnesis

E. Coulon
Vispārējās
tiesas sekretārs

3

**Jauna posma aizsākums
iestādes vēsturē**

A | Tiesas sekretāra ievadvārdi

Tiesas sekretārs – iestādes galvenais sekretārs – Tiesas priekšsēdētāja pakļautībā vada administratīvos dienestus.

2021. gads iestādes dienestiem bija 2020. gadā ieviesto jauno metožu konsolidācijas gads, lai nodrošinātu Eiropas tiesiskuma aizsardzības nepārtrauktību un kvalitāti apstākļos, kad joprojām turpinājās pandēmijas krīze, kā arī pielāgošanās spējas, ko tā prasīja gan organizatoriskā, gan individuālā līmenī. Šie sasniegumi tostarp ir lēmumu pieņemšanas procesu dematerializācija un vienkāršošana, darbinieku atbildības palielināšana un jauna līdzsvara radīšana starp darba un privāto dzīvi. Tādējādi Tiesas un Vispārējās tiesas ievērojamie sasniegumi, kā arī Eiropas ombuda Labas pārvaldības balva, kas Tiesai tika piešķirta par projektu “Attālinātās tiesas sēdes” inovāciju/pārveides kategorijā, ir atzinības un motivācijas avots visiem dienestiem turpināt iesākto ceļu.

2021. gads deva arī iespēju paplašināt un paātrināt dienestu darbības pārveidi, tika sākti vairāki strukturāli, uz nākotni vērsti projekti.

Pirmkārt, te jāmin **tiesām sniegtā atbalsta palielināšana**, jo to (īpaši Tiesas) darba apjoms ir sasniedzis vēl nebijušu līmeni. Tādēļ tiek īstenoti projekti informācijas sistēmu judikatūras jomā izstrādei pētniecības un dokumentu sagatavošanas atspaida nolūkos, un tiesām atbalstam tiesvedības darbībai, kas tiek piedāvāts tiesu locekļu birojiem. Tiek apsvērti arī veidi – it īpaši no tehniskā viedokļa –, kā raitāk iepazīties ar procesuālo rakstu saturu.

Iestāde varēs rēķināties ar digitālo rīku piedāvāto potenciālu. Piemēru netrūkst: dokumentu plūsmas un lēmumu pieņemšanas procesu digitalizācija gan administratīvajā (pabeidzot *HAN* dokumentu pārvaldības projektu), gan tieslietu jomā (izmantojot integrēto lietu pārvaldības sistēmas projektu *SIGA*, kas nozīmē ciešu sadarbību starp visiem dienestiem, tiesu kancelejām un tiesu locekļu birojiem). Šie divi projekti paver nozīmīgas iespējas vienkāršot procesus, uzraudzīt procedūras, veikt pētniecību un rast atbalstu darbā ar lietām. Vienlaikus informācijas tehnoloģiju dienesti nodrošina tehnoloģisku uzraudzību un izmēģina dažādus progresīvus tehnoloģijas rīkus – piemēram, tādas, kas ir saistīti gan ar darba vidi, gan ar mākslīgo intelektu.

Otrkārt, Tiesa turpinās **pilnībā īstenot savu apņemšanos veicināt daudzvalodību**, nodrošinot **vērienīgu valodu vijumu** un juridiskās dokumentu un mutiskās tulkošanas **pakalpojumu kvalitāti**. Šī ir **pasaulē unikāla zinātība**, kas ir jāsaglabā un jāattīsta, izmantojot tehnoloģiju attīstības potenciālu, jo īpaši, lai stātos pretim pieaugošajam darba apjomam. Jēdziens “daudzvalodība” sevī iemieto Tiesas spēju uzrunāt ikkatru tiesvedības dalībnieku un katru pilsoni tā dzimtajā valodā. Šeit jāpiemin ne tikai Savienības tiesu sistēmas pieejamība un leģitimitāte, bet arī Savienības kultūras un valodu daudzveidības saglabāšana kopumā. Tieši tā ir “Daudzvalodības iniciatīvas” būtība, kuru Tiesa īsteno jau vairākus gadus, veicot virkni darbību un pasākumu, uzsverot daudzvalodības vērtību un Tiesas apņemšanos to stiprināt. Daudzvalodības dārzs, kura ierīkošanas darbi sākās šogad, līdztekus citiem turpmākajiem projektiem būs viena no pastāvīgām un redzamām tā izpausmēm.

Treškārt, ir svarīgi **vēl vairāk tuvināt Tiesu pilsoņiem**, padarot to pieejamāku un atpazīstamāku. Vairāk nekā jebkad agrāk Tiesa tiek aicināta pieņemt lēmumus, kuri politiskā un sociālā aspektā krasi ietekmē dalībvalstis un pilsoņus – ekonomikas un monetārā politika, tiesiskums, patvērums, cīņa pret terorismu, pamattiesības. Šo bieži vien sarežģīto lēmumu visaptverošās sekas prasa **komunikāciju un skaidrojumu**, lai pilsoņi spētu tos saprast un novērtēt Savienības tiesu būtisko lomu. Lai sasniegtu šo mērķi, ir vērts uzsvērt divus jaunrades projektus.

Šobrīd izstrādē esošam projektam drīzumā būtu jāļauj eksperimentālā kārtā nodrošināt **atsevišķu virspalātas tiesas sēžu straumēšanu tīmeklī**, tādējādi atklājot jaunu dimensiju tiesas sēdes atklātības principam, kas atbilst mūsdienu tehnoloģijām. Ikviens tiesību zinātņu students, žurnālists, valsts tiesnesis vai ieinteresēts pilsonis, lai kur viņš arī atrastos, varētu apmeklēt Tiesas sēdes mutvārdu paskaidrojumu uzklaušanās, nebraukdams uz Luksemburgu, turklāt visās valodās, uz kurām attiecas tiesas sēdē nodrošinātais mutiskais tulkojums. Šī iespēja ļautu visai pasaulei iepazīties ar reālo Tiesas tiesvedības darbību ikdienā.

Turklāt **attālināto apmeklējumu** projekts, kas tika izmēģināts 2021. gadā ar vidusskolu klasēm vairākās Eiropas valstīs, ļaus dažādot apmeklētāju uzņemšanas piedāvājumu – lielākā daļa Eiropas pilsoņu, kuri paši nevar ierasties Luksemburgā, varēs apmeklēt Tiesu vidē, kas, cik vien iespējams, ir pietuvināta apstākļiem, kādi tiek piedāvāti apmeklētājiem klātienē. Šis jaunievedums novērš ierobežojumus, kas ir saistīti ar ģeogrāfisko attālumu un priekšstatu par Tiesas nepieejamību un kuri var rasties kādai sabiedrības daļai. Ar jauno tehnoloģiju palīdzību Tiesa virtuāli var būt klātesoša pie visiem dalībvalstu pilsoņiem.

Ceturtkārt un visbeidzot, šos nākotnes plānus papildinās **ambicioza cilvēkresursu vadība**, kas ir Tiesas cilvēkresursu politikas centrālais elements. Gan privātas un publiskas, gan nacionālas un Eiropas organizācijas cenšas reaģēt uz jauno kontekstu, ko raksturo attālinātā darba attīstība, darbinieku vēlme gūt lielāku neatkarību un jaunāko paaudžu vēlmes. Lai īstenotu projektus, ko Tiesa sev ir izvirzījusi kā svarīgus, tā ir iekļāvusies šajā kustībā, lai, gluži kā līdz šim, varētu paļauties uz apņēmīgiem un talantīgiem darbiniekiem. Tam ir nepieciešama visaptveroša pieeja cilvēkresursu pārvaldībā, sākot no darbā pieņemšanas metodēm līdz darbinieka sagatavošanai, viņam pensionējoties, sākot no prasmju pilnveides, izglītojoties un tālākizglītojoties, darba ēnošanu un darbaudzināšanu, līdz karjeras pārvaldībai un mobilitātes iespējām pašā iestādē un starpiestāžu līmenī. Centienos tuvināties izcilībai Tiesā ir jārada stimulējoši un dinamiski darba apstākļi. Tas nozīmē fundamentālu pieeju, kurai ir jākalpo par negrozāmu, dienestu vadībā pieņemtu vadlīniju pamatu: ar dažādību un iekļaušanu saistīto jautājumu iestrāde visā iestādes dzīvē.

Uz tikšanos nākamgad, kad izvērtēsim bilanci 2022. gadam, kas tiks pavadīts Eiropas Savienības vecākās iestādes – Tiesas – 70. gadadienas zīmē!

Alfredo Calot Escobar

Tiesas sekretārs

EUnited in Riga: ģpašs tiesu dialogs vienotai Eiropai

Ingusa Kalniņa, bijušā Satversmes tiesas priekšsēdētājas padomnieka pieredze

Pirmo reizi Eiropas Savienības vēsturē tiesneši, kas pārstāv Eiropas Savienības dalībvalstu konstitucionālās tiesas, tikās ar Eiropas Savienības Tiesas locekļiem, lai apspriestu Savienības kopējās tiesību tradīcijas un veidu, kā tās samērot ar dalībvalstu konstitucionālajām tradīcijām un nacionālajām identitātēm. Konferences nosaukums bija “ESavienoti daudzveidībā: starp kopīgām konstitucionālām tradīcijām un nacionālajām identitātēm”. To kopīgi organizēja Latvijas Republikas Satversmes tiesa un Tiesa, un tā notika 2021. gada 2. un 3. septembrī Rīgā, Latvijā. Ideju par kopīgu konferenci, ar kuru tiktu sākts dialogs starp konstitucionālajām tiesām un Tiesu, 2019. gadā izvirzīja Ineta Ziemeļe, kura tobrīd bija Latvijas Satversmes tiesas priekšsēdētāja, un to pilnībā atbalstīja Tiesas priekšsēdētājs *Koen Lenaerts*. Pagāja divi gadi, līdz šī ideja pārtapa realitātē, galvenokārt Covid-19 pandēmijas radīto šķēršļu dēļ.

Ģpašā konferences struktūra, kā arī iespēja beidzot tikties klātienē bija ļoti patīkama un pasākumu vērtā dinamisku, tāpēc tas bija izdevies gan no organizatoriskā, gan saturiskā viedokļa. Visas pārstāvētās tiesas aktīvi piedalījās atklātās un vaļsirdīgās debatēs, kurās izskanēja izcili viedokļi un secinājumi, kas šobrīd ir publicēti krājumā.

Jau tas vien, ka ir panākta kopīga vienošanās par nepieciešamību sākt šādu dialogu un turpināt to nākotnē, ir ievērojams sasniegums.

Par šo pasākumu izvērsti tika runāts gan nacionālajos, gan starptautiskajos plašsaziņas līdzekļos, kā arī sociālajos medijos (#RigaJusticeConference). Turklāt, lai uzsvērtu dialoga nozīmi, Latvijas Satversmes tiesa ir izziņojusi savu pirmo pieprasījumaudio, sauktu par Tversmi, epizodi, kurā piedalās Tiesas priekšsēdētājs *Koen Lenaerts*.

Tiesnešu forums – unikāla iespēja tikties un apmainīties ar viedokļiem

María José Hernández Vitoria, Aragonas Augstās tiesas Sociālo lietu palātas priekšsēdētājas pieredze

Esmu gandarīta, ka man ir iespēja dalīties ar savu pieredzi par Eiropas Tiesnešu forumu, kas notika Luksemburgā 2021. gada 20.–22. novembrī. Forumā programmā bija iekļautas darba sesijas ar ļoti atšķirīgām tēmām, tāpēc es norādīšu uz semināriem, kuros piedalījies personīgi.

Daži no tiesnešu runātāju uzdotajiem un dalībnieku apspriestajiem jautājumiem ir ļoti interesants ieguldījums tiesu darbības īstenošanā. Īpaši vēlos pieminēt pārdomas, kas radās saistībā ar tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 47. panta nozīmi un tā tvērumu, *inter alia*, no tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā un taisnīgas tiesas viedokļa. Forumā tika sniegts visaptverošs pārskats par Tiesas judikatūras attīstību saistībā ar šo priekšrakstu un juridisko pamatu, ko tā ir izmantojusi nesenākajā judikatūrā no 2018. gada (skat. lietu C-64/16 *Associação Sindical dos Juizes Portugueses*). Šajos spriedumos vairākas Līguma par Eiropas Savienību (LES) normas, piemēram, norma, saskaņā ar kuru “dalībvalstis nodrošina tiesību aizsardzības līdzekļus, kas ir pietiekami efektīvi tiesiskās aizsardzības nodrošināšanai jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības” (19. panta 1. punkts), kā arī norma par Savienības vērtībām, tostarp tiesiskuma principu (2. pants), lojālas sadarbības principu starp dalībvalstīm (4. panta 3. punkts) un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas noteikumiem (6. un 13. pants), tika kombinētas ar Hartas 47. pantu. Mēs visi, Eiropas tiesneši – tiesneši, kas esam iesaistīti Savienības tiesību radīšanā, varējām gūt noderīgas atziņas par Hartas 47. panta noteikumu piemērošanu valsts līmenī.

Vēl viens jautājums, kas Forumā 2021 tika izvērtēti apspriesti, bija tiesu neatkarības jēdziens, kas skar ne tikai ikkatras Savienības dalībvalsts tiesu organizāciju, bet arī ikkatru šo valstu tiesu sistēmai piederīgo personu. Tādējādi tika atgādināts, ka nepietiek ar to, ka tiesu iestāde ir izveidota ar likumu, bet ir arī jānodrošina, ka tai nav organiskas vai funkcionālas saiknes ar pilnvarām, kuras tai ir jāuzrauga. Kā piemērs tika pētīts kāds Eiropas apcietināšanas orderis: Tiesa noteica, ka dalībvalstu savstarpējas atzišanas un savstarpējas uzticēšanās principus var ierobežot izņēmuma apstākļos, un tas nozīmē, ka prioritāri ir jāizvērtē, vai valstī, kura pieprasa personas nodošanu no citas valsts, nav tādas tiesu sistēmas, kurā ir trūkumi tiesu neatkarības principa aspektā. Šī ļoti noderīgā un ļoti praktiskā diskusija ļaus valstu tiesnešiem kļūdēt šaubas, kas aizvien biežāk rodas lēmumu pieņemšanā.

Tika apspriesti arī mūsu profesijas īstenošanas nosacījumi, atsaucoties uz mūsu pienākumu būt objektīviem, kā arī uz mūsu tiesībām tikt pasargātiem no ārēja spiediena. Tika izteikti komentāri par virkni likumdošanas pasākumu vairākās dalībvalstīs, kas ietekmē tiesnešu karjeru, kā, piemēram, disciplinārlietas vai noteikumi par tiesnešu atbildību, kas neatbilst Savienības tiesību principiem.

Visbeidzot, pateicoties Forumam 2021, bija iespēja piedalīties virspalātas tiesas sēdē mutvārdu paskaidrojumu uzklaušanai, kas notika lietā tieši par kādas dalībvalsts pieņemto disciplināro noteikumu attiecībā uz tiesnešiem saderību ar Savienības tiesībām. Visiem Forumā 2021 dalībniekiem šī praktiskā nodarbība Savienības tiesībās ļāva iepazīt Savienības tieslietu sistēmas darbību, it īpaši pateicoties jautājumiem, ko lietas dalībnieku pārstāvjiem uzdeva virspalātas locekļi. Viņu jautājumos atspoguļojās juridiskās argumentācijas process, kas jāievēro, lai atrisinātu tik sarežģītu problēmu.

Piedalīšanās Forumā 2021 bija ļoti vērtīga. Tur iegūtās zināšanas man palīdzēja izgaismot dažādus juridiskus jēdzienus, kas ir ļoti noderīgi manā ikdienas darbā, kurā es novēroju, kā Tiesas judikatūras nozīme aizvien aug. Forumu 2021 es atstāju ar lielu gandarījuma sajūtu, ka esmu daļa no tādas Eiropas Savienības, kurā ir spēkā tiesību normas, kas pieļauj dažādu personu un valstu miermīlīgu līdzāspastāvēšanu, un ka man ir bijusi iespēja būt plecu pie pleca ar to tiesu iestādi, kura, interpretējot un piemērojot tiesību aktus, palīdz mums attīstīt Savienības pilsonības ideju.

Forums 2021 bija izcili noorganizēts, un tas bija tieslietu nozares profesionāļu viedokļu apmaiņas un tikšanās brīdis, kurā bija jūtama liela tuvība un draudzība starp dalībniekiem un iestādes locekļiem, kuri bija cieši iesaistīti šī pasākuma veiksmīgā norisē.

Sabiedriskās attiecības

2021. gadā turpinājās dialogs ar tiesību speciālistiem un sabiedrību. Lai gan tika saglabāti tradicionālie kanāli, šis dialogs kļuva intensīvāks virtuālajā vidē, tostarp pateicoties videokonferences pakalpojumiem un sociālo tīklu platformām.

131

tiesas sēde
mutvārdu
paskaidrojumu
uzklausišanai
videokonferencē

Veselības krīze, kas iezīmēja 2020. un 2021. gadu, ņemot vērā grūtības, ko tā radīja Eiropas Savienības pilsoņiem, it īpaši pārvietošanās jomā, lika Tiesai pastiprināt uz sabiedrību vērstos pasākumus. Tāpēc krīze bija noteicošais faktors jaunu saziņas veidu ieviešanai un paātrināja pirms pandēmijas sāktu projektu pabeigšanu. Tiesa īsteno atvērtības politiku pret pilsoņiem, lai viņi labāk pārzinātu savas tiesības, izmantojot abu tiesu iestāžu judikatūru. Šī politika tika pastiprināta, gan izmantojot tradicionālos saziņas līdzekļus, gan ieviešot jaunus piedāvājumus sabiedrībai.

2020. gadā ieviestās attālinātās tiesas sēdes ar nolūku nodrošināt Eiropas tiesiskuma aizsardzības nepārtrauktību, ir daudzgadīga inovācija, par kuru iestāde 2021. gadā saņēma Eiropas ombuda Labas pārvaldības balvu, kas piešķirta par izcilību inovācijas vai pārveides jomā. 2021. gadā **videokonferences tika izmantotas 131 tiesas sēdē mutvārdu paskaidrojumu** uzklausišanai Vispārējā tiesā un Tiesā. Šīs attālinātās tiesas sēdes ir pavērušas iespēju īstermiņā pārraidīt tiesas sēdes mutvārdu paskaidrojumu uzklausišanai.

2021. gadā ievērojami pieauga paziņojumu presei skaits, kuru nolūks ir informēt žurnālistus un praktiķus par Tiesas un Vispārējās tiesas nolēmumiem, tiklīdz tie ir pieņemti, lai par tiem uzzinātu sabiedrība. 2021. gadā tika publicēts **231 paziņojums presei** un, **ņemot vērā visas tīmekļvietnē pieejamās un korespondentiem nosūtītās valodu versijas – pavisam 3206 paziņojumi presei**. Saziņas direkcijas preses dienesta darbinieki pielika pūles un zināšanas spriedumu, rīkojumu un secinājumu, kā arī izskatīšanā esošo lietu skaidrošanai, vienlaikus veidojot kontaktus ar žurnālistiem dalībvalstīs, lai sniegtu viņiem informāciju no pirmavotiem, veicinātu viņu informētību par svarīgām lietām un skaidrotu, kā tiesas ir lēmušas par lietās izvirzītajiem juridiskajiem jautājumiem. Preses dienesta

231

paziņojums
presei

3206

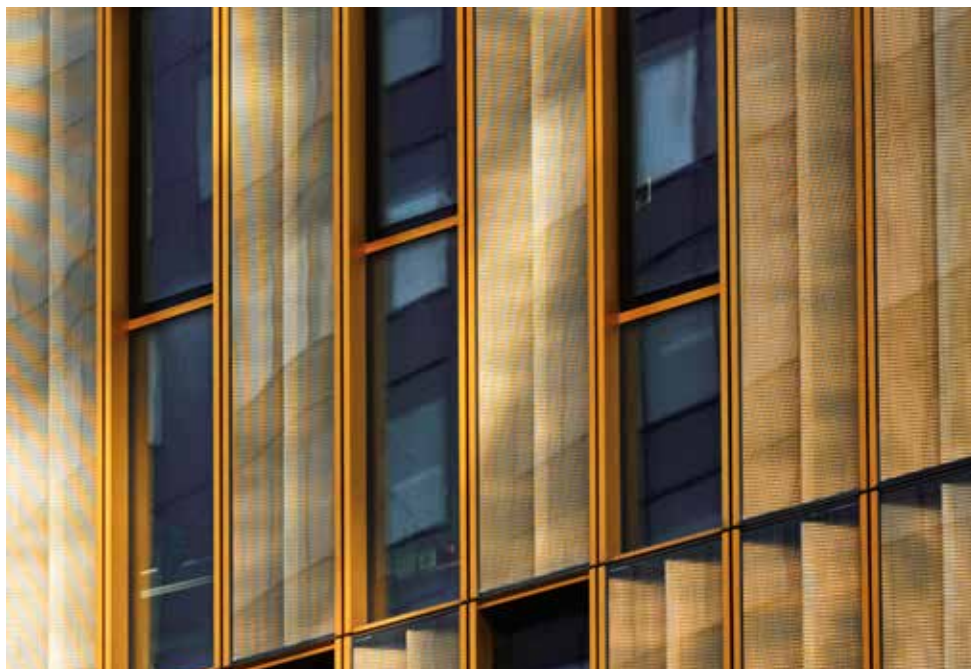
valodu versijas
Tiesas
tīmekļvietnē

darbinieki izplatīja **601 informatīvo vēstuli**, galvenokārt žurnālistiem, kā arī juristiem, un nosūtīja **630 "ātros vēstījumus"** par lietām, par kurām netika publicēti paziņojumi presei. Turklāt attiecībā uz lūgumiem sniegt konkrētu informāciju par iestādes darbību vai lietām 2021. gadā tika saņemtas un apstrādātas **12 538 elektroniskā pasta vēstules un 7182 telefona zvani** (katra pieteikuma iesniedzēja valodā) un, ievērojot piemērojamo tiesisko regulējumu, Tiesa apmierināja **110 lūgumus par piekļuvi administratīvajiem dokumentiem un vēsturiskajiem arhīviem**.

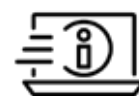
Tiesa, kura kopš 2013. gada darbojas *Twitter*, turpināja izmantot šo platformu, lai informētu plašu sabiedrības daļu, izmantojot divus kontus – vienu franču un otru angļu valodā, kuriem kopumā ir **127 700 sekotāju**. Tika nosūtītas **962 *Twitter* sīkziņas**, galvenokārt saistībā ar svarīgākajiem Tiesas un Vispārējās tiesas pasludinātajiem spriedumiem un galvenajiem notikumiem iestādes dzīvē. Iestāde ir pārstāvēta arī profesionālajā platformā *LinkedIn* ar **132 000 sekotājiem**, un tur publicējusi **365 ziņojumus**.

Savukārt tiesību speciālistiem ir pieejamas "[Tematiskās informācijas lapas](#)", kā arī "[Judikatūras ikmēneša biļeteni](#)", kuros ir apkopoti kopsavilkumi par tiem Tiesas un Vispārējās tiesas nolēmumiem, kuri, ņemot vērā tajos izskatītos tiesību jautājumus, ir īpaši nozīmīgi. Šie Pētniecības un dokumentācijas direkcijas piedāvātie rīki ļauj tiesību speciālistiem īsumā iepazīties ar vispārīgiem vai specifiskiem judikatūras jaunumiem konkrētā Eiropas Savienības tiesību jomā.

601

informatīvā
vēstule

630

ātrie
vēstījumi

7182

telefona zvani

962

Twitter
sīkziņas

Tiesa ir pārbaudījusi un izmantojusi visefektīvākos tehnoloģiskos rīkus, lai sasniegtu pēc iespējas plašāku auditoriju. Gan publicējot [Gada ziņojuma | Gada apskatu html formātā](#), gan **Bibliotēkas direkcijai nodrošinot jaunus konsultēšanās rīkus**, gan Tiesai sagatavojot **attālinātus apmeklējumus vidusskolēnu grupām**, Savienības tiesu iestāde ir palielinājusi uz sabiedrību vērstās iniciatīvas.

1843

apmeklētāji
Tiesas ēkās

Apmeklējumu organizēšana ir nozīmīga Tiesas darbība saistībā ar tās atvērtības politiku un zināšanu nodošanu ne tikai tiesību speciālistiem un tiesību zinātņu studentiem, bet arī Eiropas pilsoņiem. Lai gan veselības aizsardzības prasības 2021. gadā nebija tik stingras kā 2020. gadā, apmeklējumi un apmeklētāju uzņemšana bija ierobežota. Neraugoties uz to, Tiesa iespēju robežās no jauna vēra savas durvis un **savās ēkās uzņēma 1843 apmeklētājus**. Turpinājās un nostiprinājās attālināto apmeklējumu organizēšana, ievērojot tradicionālo klātienē apmeklējumu modeli, un tika rīkotas 87 virtuālo apmeklējumu programmas, **kurās piedalījās 3210 cilvēki**.

4

Videi draudzīga iestāde

Jau vairākus gadus Tiesa īsteno vērīgu vides politiku, lai nodrošinātu atbilstību visstingrākajām prasībām ilgtspējīgas attīstības un vides saglabāšanas jomā.

Kā katru gadu, iestāde atskaitās par tās rīcībā esošo aktuālo, **proti, 2020. gada**, datu attīstību.

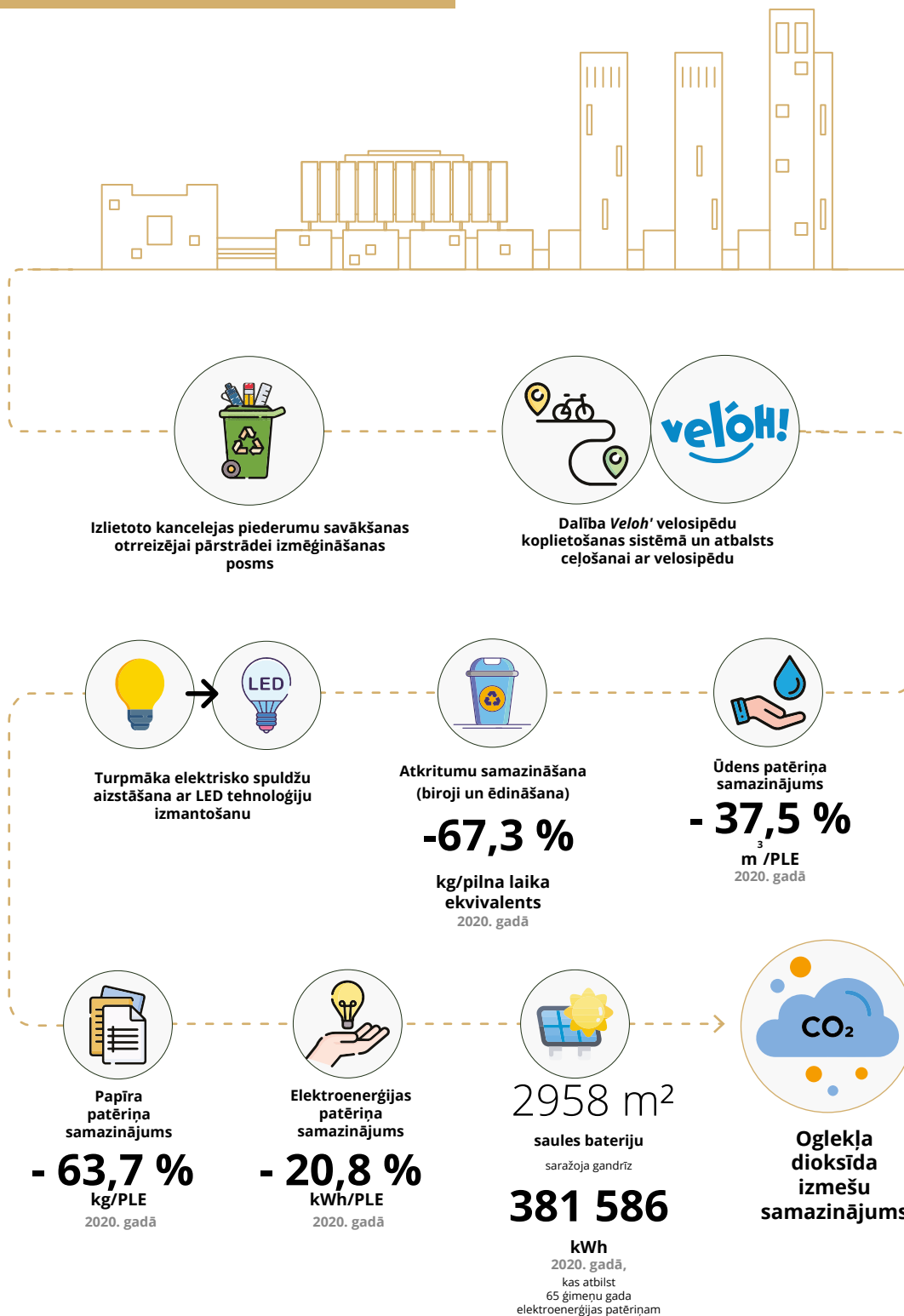
Gan vadot iestādes ēkas kompleksu, gan ikdienā apsaimniekojot tās rīcībā esošos līdzekļus un iekārtas, iestāde nerimstoši rūpējas par vides saudzēšanu, un to apliecina arī tās atrašanās **EMAS** (*Eco Management and Audit Scheme, Vides vadības un audita sistēma*) **reģistrā** kopš 2016. gada. Reģistrācija EMAS, kas ir paredzēta ES regulā un tiek piešķirta organizācijām, kuras atbilst stingriem nosacījumiem attiecībā uz savu vides politiku un centieniem vides saglabāšanas un ilgtspējīgas attīstības jomā, skaidri apliecina Tiesas apņēmību attiecībā uz ekoloģiju un lielo veikumu vides jomā.

Savā **ikgadējā Vides deklarācijā** Tiesa detalizēti apkopo vides aizsardzībā paveikto, kā arī iestādes šābrīža un nākotnes projektus ekoloģijas jomā. Piemēram, Tiesa ir izstrādājusi **tiešsaistes apmācību moduli**, kurā tā vēršas pie visiem jaunajiem darbiniekiem, lai informētu par vides aspektiem viņu ikdienas darbā, un sniedz ieteikumus par pareiziem ieradumiem attiecībā uz informācijas tehnoloģiju un elektronisko biroja iekārtu izmantošanu, elektroenerģijas un ūdens patēriņu, atkritumu pārstrādi un pārvietošanos.

Runājot par konkrētām, nesen veiktām darbībām, Tiesa kopš 2020. gada novembra ir pilnībā atteikusies no **vienreizlietojamo plastmasas pudeļu** izmantošanas tiesu sēžu, apspriežu un sanāksmju zālēs.

Lietojumprogrammai e-Curia (skat. 30. lpp.) tiesvedības dokumentu apmaiņai starp lietas dalībnieku pārstāvjiem un Savienības tiesām arī ir pozitīva ietekme uz vidi. Piemēram, ja visas procesuālo dokumentu lappuses, kas 2021. gadā tika iesniegtas Tiesā un Vispārējā tiesā, izmantojot *e-Curia* (vairāk nekā 1 miljons lappušu), kopā ar to kopiju komplektiem tiktu iesniegtas papīra formātā, rastos vairākas tonnas dokumentu lappušu, kuras turklāt fiziski būtu bijis jāatgādā līdz Luksemburgai.

Pilna laika ekvivalents (PLE) ir vienība, kas ļauj izmērīt profesionālo darbību neatkarīgi no dažādo darba laika modeļu dēļ vērojamajām atšķirībām katra darbinieka nedēļā nostrādāto darba stundu skaitā.

Ūdens, atkritumu, papīra un elektroenerģijas **vides rādītāji** atbilst 2020. gadam. Atšķirības norādītas, salīdzinot ar 2015. gadu, kas ir atsauces gads.

Ievērojamais atkritumu un resursu patēriņa samazinājums ir skaidrojams ar 2020. gada ārkārtas raksturu, ko izraisīja **veselības krīze**.

5

Skats nākotnē

2022. gads būs Tiesas jubilejas gads.

Tiesa tika izveidota 1952. gadā kā Eiropas Ogļu un tērauda kopienas (EOTK) Tiesa un 2022. gadā svinēs 70. gadadienu.

Šī gadadiena ir aicinājums ne tikai atskatīties uz 27 Eiropas Savienības dalībvalstīm kopīgās tiesu iestādes izveidi un attīstību, bet arī apzināties vērtības, kas ir tās misijas pamatā.

Iestāde sāk jaunus projektus, šo iniciatīvu centrā izvirzot pilsoņus un pieliekot pūles, lai tā būtu pamanāma dalībvalstīs.

Kā viens no paredzētajiem svinīgajiem pasākumiem ir jāpiemin retrospektīvā kampaņa, kas jau ir sākta *Twitter* un ir pieejama, izmantojot #CJEUin70days – tajā hronoloģiski tiek izklāstīti pēdējo 70 gadu galvenie notikumi un nozīmīgākie iestādes pasludinātie spriedumi. Tiek veidota arī filma par Tiesas vēsturi un tās lomu Eiropas veidošanā. Filma pirmo reizi tiks demonstrēta īpašā tiesnešu forumā par tēmu “Pilsoņiem tuvs tiesiskums”, kurā piedalīsies visi dalībvalstu augstāko un konstitucionālo tiesu priekšsēdētāji, un tas būs pieejams plašai sabiedrībai.

Mūsu iestādes 70 gadu jubileja tiks izcelta pasākumos, kurus Tiesa organizēs visa gada garumā. Šī gadadiena kalpos par iespēju vairoot sabiedrības informētību par Tiesas darbu un tās ietekmi uz Savienības pilsoņu dzīvi.

Dienu no dienas iestāde, tiesneši, ģenerālvokāti un darbinieki strādā, lai aizsargātu pamatprincipus, kas ir saistoši valstīm un tiek garantēti ikvienam pilsonim, ar nolēmumiem, kuri ir pieejami katra indivīda valodā.

Tiesiskuma, kā arī pamattiesību, vīriešu un sieviešu vienlīdzības, darbinieku, vides un patērētāju tiesību aizsardzība ir bijusi Tiesas darba centrā kopš tās pirmo locekļu stāšanās amatā 1952. gada 4. decembrī.

6

Palieciēt
ar mums!

**Apmeklējiet Tiesas un Vispārējās
tiesas judikatūras meklēšanas portālu,
izmantojot Curia vietni**

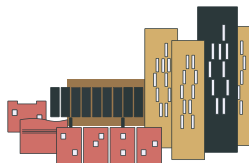
curia.europa.eu

Sekoiet judikatūras un iestādes aktualitātēm

- iepazīstoties ar [paziņojumiem presei](https://curia.europa.eu/jcms/PressReleases)
curia.europa.eu/jcms/PressReleases
- abonējot Tiesas [RSS padevi](https://curia.europa.eu/jcms/RSS)
curia.europa.eu/jcms/RSS
- sekojot iestādes *Twitter* kontam: [CourUEPresse](#) ou [EuCourtPress](#)
- sekojot [LinkedIn](#) kontam:
<https://www.linkedin.com/company/european-court-of-justice>
- lejupielādējot lietotni *CVRIA* viedtālruniem un planšetdatoriem
- iepazīstoties ar [judikatūras krājumu](https://curia.europa.eu/jcms/EuropeanCourtReports)
curia.europa.eu/jcms/EuropeanCourtReports

Lai uzzinātu vairāk par iestādes darbību

- iepazīstieties ar [2021. gada ziņojuma mājaslapu](https://curia.europa.eu/jcms/AnnualReport)
curia.europa.eu/jcms/AnnualReport
 - Gada apskats
 - Tiesas darbība
 - Vadības ziņojums
- Noskatieties sižetus [YouTube](#)

Piekluve iestādes dokumentiem

- [vēsturiskajiem arhīviem](https://curia.europa.eu/jcms/archive)
curia.europa.eu/jcms/archive
- [administratīvajiem dokumentiem](https://curia.europa.eu/jcms/documents)
curia.europa.eu/jcms/documents

Apmeklējiet Eiropas Savienības Tiesas galveno mītņi

- Iestāde piedāvā interesentiem [apmeklējumu programmas](https://curia.europa.eu/jcms/visits), kas tiek īpaši pielāgotas katras grupas interesēm (tiesas sēdes apmeklējums, ekskursija ēku vai mākslas darbu apskatei gida pavadībā, mācību apmeklējumi):
curia.europa.eu/jcms/visits
- [Ēku apmeklējot virtuāli](https://curia.europa.eu/visit360), varat arī aplūkot ēku kompleksu no putna lidojuma un tajā iekļūt, pat neizejot no mājām
curia.europa.eu/visit360

Lai saņemtu informāciju par iestādi

- [rakstiet mums, izmantojot saziņas veidlapu](https://curia.europa.eu/jcms/contact)
curia.europa.eu/jcms/contact

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA

TIESA
L-2925 LUXEMBOURG
TĀLR. +352 4303-1

VISPĀRĒJĀ TIESA
L-2925 LUXEMBOURG
TĀLR. +352 4303-1

Tiesa tīmeklī: curia.europa.eu

Manuskripts pabeigts 2022. gada martā.

Atsauce uz informāciju 31.12.2021.

Ne iestāde, ne personas, kas rīkojas tās vārdā, neatbild par to, kā tiek izmantota šajā publikācijā iekļautā informācija.

Luksemburga, Eiropas Savienības Tiesa
Saziņas direkcija
Publikāciju un elektronisko plašsaziņas līdzekļu nodaļa.

Fotogrāfijas: © Eiropas Savienība, 2019–2022; Shutterstock; © Aleksandrs Kravčuks, 2021; © Katrīna De Rycke, 2021.
Atļauts reproducēt, norādot avotu.

Lai varētu izmantot vai reproducēt fotoattēlus vai citus materiālus, uz ko Eiropas Savienībai nav autortiesību, atļauja jāprasa tieši autortiesību īpašniekiem.

PRINT	QD-AQ-22-001-LV-C	ISBN 978-92-829-4075-4	ISSN 2467-1363	doi 10.2862/921987
PDF	QD-AQ-22-001-LV-N	ISBN 978-92-829-4003-7	ISSN 2467-1592	doi 10.2862/596293

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA

Saziņas direkcija
Publikāciju un elektronisko plašsaziņas līdzekļu nodaļa

2022. gada maijs

Drukāts uz ekoloģiskā tīra papīra